53 Pembangunan Keinstitusian
54 Meletakkan Malaysia sebagai Pusat Kewangan Islam Antarabangsa
55 Rencana: Sukuk: Mekanisme Pempelbagaian yang Efisien dan Kelas Aset Baharu
62 Meningkatkan Kecekapan dan Keberkesanan Pengendalian
63 Pengukuhan Infrastruktur Pasaran Kewangan
64 Mengeratkan Kerjasama Antara Agensi
65 Pembangunan Modal Insan
69 Memperluas Akses Kepada Perkhidmatan Kewangan
71 Cabaran dan Prospek
73 Rencana: Landskap Sistem Kewangan Malaysia Hari Ini

Pembangunan Sektor Kewangan

Pembangunan Sektor Kewangan

Globalisasi pasaran kewangan, landskap ekonomi yang berubah-ubah, kemajuan pesat dalam teknologi dan jangkaan pelanggan yang lebih tinggi terus mendorong pembangunan sektor kewangan Malaysia. Memandangkan sistem kewangan global semakin bersepadu dan kompleks, sistem kewangan Malaysia berdepan dengan cabaran untuk melakukan penyesuaian dengan realiti pasaran yang berubah-ubah, dan pada masa yang sama menyokong pembangunan ekonomi dalam negeri. Industri kewangan Malaysia juga merupakan sumber pertumbuhan ekonomi yang penting, mencakupi 10.7% daripada keluaran dalam negeri kasar (KDNK) pada tahun 2007. Dengan sektor kewangan semakin penting kepada ekonomi negara, Bank Negara Malaysia terus menumpukan perhatian terhadap langkah-langkah bina upaya dalam usaha mempertingkatkan lagi daya saing dan daya tahan sistem kewangan bagi menyokong pertumbuhan yang dipacu faktor-faktor dalam negeri. Usaha khususnya ditumpukan pada pembangunan dan pengukuhan seterusnya infrastruktur dan pasaran kewangan. Beberapa inisiatif strategik juga dilaksanakan pada tahun itu untuk menjadikan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa. Inisiatif-inisiatif ini telah memperkukuh sistem kewangan yang komprehensif, pelbagai, kukuh dan bersedia untuk bersaing dalam persekitaran yang lebih liberal dan global.

PEMBANGUNAN KEINSTITUSIAN

Institusi kewangan terus melaksanakan penambahbaikan bagi mengukuhkan kedudukan kewangan dan pasaran masing-masing, sekali gus mempertingkatkan prospek pertumbuhan dan kestabilan jangka panjang. Dalam sektor perbankan, lima kumpulan perbankan teratas mengikut saiz aset telah menambah bahagian pasaran mereka kepada 61.1% daripada jumlah pinjaman terkumpul pada tahun 2007 daripada 52.5% pada tahun 2001. Keberuntungan kumpulan-kumpulan perbankan ini juga kian bertambah baik dan ini ditunjukkan oleh pulangan ekuiti yang naik daripada 14.4% pada tahun 2001 kepada 19.4% pada tahun 2007. Kenaikan ini merupakan hasil usaha yang telah diambil untuk memperbaik kecekapan kos dan untuk menjana aliran hasil yang lebih tinggi setelah menghadapi tekanan dan desakan saingan untuk meninggikan nilai pemegang saham.

Dengan memanfaatkan prestasinya yang kukuh sejak beberapa tahun yang lepas, institusi kewangan Malaysia menggunakan peluang ini untuk mengukuhkan dan memantapkan lagi kedudukan kewangan masing-masing pada tahun 2007. Secara khusus, beberapa kumpulan perbankan domestik telah melabur sumbernya dengan banyak untuk menguatkan lagi keupayaan pengurusan risiko dan model pengendalian perniagaan masing-masing. Suntikan modal kepada beberapa institusi oleh pemegang saham baharu dan sedia ada menambah fleksibiliti kewangan untuk terus menampung perluasan perniagaan, pelaburan dalam teknologi, inisiatif bina upaya dan pembangunan tenaga kerja mahir. Pengurusan modal yang lebih cekap juga dicapai melalui penyusunan semula modal yang menyaksikan lebih banyak terbitan bon subordinat oleh beberapa institusi kewangan. Tadbir urus struktur kumpulan kewangan juga diperkukuh, manakala bank-bank pelaburan berjaya mencapai kemajuan yang besar ke arah penggabungan kakitangan, sistem dan proses yang sebelum ini dikendalikan oleh entiti perbankan dan pembrokeran saham yang berasingan.

Kumpulan perbankan domestik bangkit dengan lebih kukuh dengan kedudukan kewangan yang lebih mantap dan bahagian pasaran yang mapan meskipun persekitaran operasi yang lebih bersaingan.

Hasil daripada perkembangan ini, kumpulan perbankan domestik muncul lebih kukuh dengan kedudukan kewangan yang lebih mantap dan bahagian pasaran yang mapan meskipun persekitaran operasi yang lebih bersaingan. Penambahbaikan ini adalah menyeluruh, termasuklah institusi yang telah disuntik modal

sebelum ini oleh Danamodal Nasional Berhad (Danamodal) semasa krisis kewangan Asia. Selaras dengan mandatnya untuk menggalakkan kestabilan jangka panjang bagi sistem kewangan, Danamodal telah menyuntik sejumlah RM7.49 bilion ke dalam institusi-institusi perbankan yang berdaya maju berdasarkan syarat-syarat komersial dan prinsip pasaran. Danamodal, selaku pemegang saham strategik juga menerapkan amalan dan kecekapan pengurusan terbaik dalam institusi-institusi ini yang menghasilkan pengurusan risiko dan kecekapan kendalian yang lebih mantap. Dengan kedudukan institusi kewangan yang kembali teguh, semua institusi yang menjalani permodalan semula ini berjaya membayar balik sepenuhnya modal yang disuntik oleh Danamodal. Kejayaan untuk pulih semula, keadaan kewangan yang lebih teguh dan prospek masa depan yang cerah bagi institusi perbankan turut menarik minat yang tinggi beberapa institusi kewangan asing untuk menjalin perkongsian strategik. Kejayaan institusi-institusi yang telah menjalani permodalan semula ini melakukan transformasi telah menyumbang kepada hasil bersih Danamodal yang positif, dengan mencatat keuntungan sebelum cukai sebanyak RM200 juta.

Lebih banyak tumpuan kini diberikan pada perniagaan perbankan Islam setelah penukaran semua jendela perbankan Islam bagi kumpulan perbankan domestik kepada subsidiari pada tahun 2007. Penukaran ini disokong oleh kejelasan tanggungjawab hasil daripada kewujudan struktur Lembaga Pengarah dan pengurusan yang berasingan. Dengan ini, bilangan bank Islam berlesen di Malaysia kini berjumlah 16, termasuklah empat subsidiari Islam baharu yang dijangka memulakan operasi pada tahun 2008. Untuk memanfaatkan potensi besar pertumbuhan kewangan Islam, dua bank asing yang diperbadankan di Malaysia menubuhkan operasi jendela perbankan Islam pada tahun 2007. Selain itu, tujuh bank pelaburan juga menawarkan perkhidmatan perbankan Islam melalui struktur jendela ini.

Semua jendela perbankan Islam kumpulan perbankan domestik telah bertukar kepada subsidiari Islam.

MELETAKKAN MALAYSIA SEBAGAI PUSAT KEWANGAN ISLAM ANTARABANGSA

Malaysia menjadi peneraju dalam pembangunan perbankan dan kewangan Islam global. Sistem perbankan Islam telah muncul sebagai sebuah sistem kewangan alternatif yang memberangsangkan di Malaysia. Aset perbankan Islam (termasuk aset Islam yang dipegang institusi kewangan pembangunan, IKP) kini mencakupi 15.4% (11.5% pada tahun 2003) daripada jumlah aset perbankan (termasuk aset yang dipegang oleh IKP) bagi seluruh sistem kewangan Malaysia.

Dengan memanfaatkan infrastruktur sedia ada dan sistem kewangan Islam yang menyeluruh di Malaysia, pembangunan strategik Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa mencapai satu tahap yang lebih tinggi apabila inisiatif Pusat Kewangan Islam Antarabangsa Malaysia (Malaysia International Islamic Financial Centre, MIFC) dilancarkan pada tahun 2006. Bagi mempercepat pembangunan kewangan Islam, lesen perbankan dan takaful baharu ditawarkan untuk menarik para peserta global yang terkemuka menjalankan operasi di Malaysia. Pada tahun 2007, 16 kelulusan diberikan untuk menjalan operasi perniagaan mata wang antarabangsa. Ini termasuk satu lesen perbankan Islam antarabangsa diberikan kepada pelabur dari Bahrain, di samping kelulusan untuk menubuhkan unit perniagaan mata wang antarabangsa khusus untuk institusi kewangan domestik lain. Dua lagi lesen takaful semula juga dikeluarkan kepada peserta tempatan dan juga peserta asing yang layak pada tahun 2007. Ini memperkukuh kedudukan Malaysia sebagai hab takaful semula antarabangsa, di samping menyumbang kepada pembangunan amalan pengunderaitan dan tuntutan yang dipertingkatkan serta inovasi produk dalam industri takaful. Untuk memudahkan lagi kendalian perniagaan takaful, pengolahan percukaian yang mengambil kira ciri pengendali takaful yang unik telah diperkenalkan. Pengolahan cukai ini memperuntukkan dengan sewajarnya pendapatan dan perbelanjaan yang berpunca daripada perniagaan takaful, setelah mengambil kira peranan pengendali takaful sebagai pengurus risiko berbanding dengan penanggung insurans konvensional yang berperanan sebagai pengunderait risiko. Inisiatif lain yang diusahakan pada masa ini merangkumi kajian semula pengolahan cukai bagi perniagaan pemajakan yang bertujuan menangani isu-isu percukaian yang kini menghalang pembangunan dan pertumbuhan perniagaan pemajakan dan ijarah.

Kerajaan Malaysia terus memberikan sokongan yang padu kepada wawasan MIFC yang diberikan fleksibiliti untuk meningkatkan kecekapan perniagaan dan menarik tenaga kerja mahir ke Malaysia. Pada tahun 2007, Kerajaan memperkenalkan "lorong hijau eksekutif" bagi prosedur imigresen untuk pakar asing dalam bidang kewangan Islam, dan telah mengadakan pas pekerjaan jangka panjang berserta visa berbilang kemasukan dan pas lawatan profesional. Di samping itu, Kerajaan juga telah melonggarkan beberapa peraturan Jawatankuasa Pelaburan Asing untuk peserta MIFC, termasuk membenarkan pemilikan 100% ekuiti asing dalam institusi kewangan Islam yang ditubuhkan di bawah MIFC dan memberikan fleksibiliti untuk pemerolehan harta dan tanah untuk kegunaan sendiri dan juga untuk tujuan komersial. Selain itu, banyak lagi insentif cukai diberikan untuk mempromosikan Malaysia sebagai pusat originasi terbitan, pengagihan dan perdagangan sukuk (butiran lanjut insentif cukai ini diterangkan dalam Rencana yang berjudul, "Sukuk: Mekanisme Pempelbagaian yang Efisien dan Kelas Aset Baharu").

Sukuk: Mekanisme Pempelbagaian yang Efisien dan Kelas Aset Baharu

Pertumbuhan Pesat Pasaran Sukuk Global

Industri sukuk global mengalami pertumbuhan yang amat memberangsangkan sejak lima tahun yang lalu dan kini menjadi tumpuan dalam perkembangan sistem kewangan Islam yang pesat. Saiz pasaran sukuk global, termasuk sukuk dalam denominasi mata wang domestik, telah meningkat daripada USD336 juta (atau RM1.3 bilion) pada tahun 2000 kepada anggaran USD82 bilion (atau RM281 bilion) pada akhir tahun 2007, dengan kadar pertumbuhan tahunan purata sebanyak 40%. Jumlah terbitan sukuk bagi tahun 2007 bernilai USD47 bilion (atau RM161 bilion), iaitu peningkatan sebanyak 73% daripada jumlah nilai terbitan pada tahun 2006[1].

Ciri-ciri Penting Sukuk

- Sukuk ialah perakuan atau amanah pemilikan bagi sesuatu aset atau usufruk.
- Sukuk merupakan instrumen berasaskan aset yang distrukturkan dengan mematuhi keperluan Syariah.
- Pulangan bagi sukuk terikat kepada aset yang mendasarinya. Justeru itu, sukuk perlu disokong oleh aset atau usufruk tertentu sepanjang tempoh pemegangannya.

Sukuk yang pada awalnya dianggap instrumen pasaran modal yang bitara (*niche*) bagi penerbit korporat, perusahaan milik kerajaan dan institusi kewangan dalam ekonomi Islam untuk tujuan pemerolehan modal, kini telah menarik perhatian bank-bank besar dan penerbit korporat antarabangsa. Pusat-pusat kewangan antarabangsa turut memainkan peranan yang lebih aktif dalam membangunkan pasaran bagi kelas aset ini, termasuk menggubal peruntukan perundangan yang diperlukan yang telah menyumbang dalam merangsang pembangunan pasaran sukuk global.

Prestasi Pertumbuhan Industri Sukuk Malaysia

Malaysia terus menerajui pembangunan kewangan Islam. Malaysia merupakan pasaran sukuk terbesar di dunia dengan jumlah terbitan sukuk dari Malaysia sebanyak 68.9% atau USD62 bilion (atau RM213 bilion) daripada jumlah sukuk terkumpul global pada akhir tahun 2007. Jumlah terbitan sukuk korporat di Malaysia melebihi RM30 bilion pada tahun 2007. Malaysia bukan sahaja menerajui pembangunan pasaran sukuk dari segi jumlah terbitan sukuk, malah dari segi pengenalan struktur sukuk yang inovatif dan kompetitif yang menarik minat lebih ramai pelabur.

Pasaran sukuk Malaysia bermula dengan saiz terbitan sederhana berjumlah RM125 juta oleh Shell MDS Sdn. Bhd. pada tahun 1990 dan kini saiznya kian berkembang dan semakin sofistikated. Perkembangan ini jelas terbukti dengan terbitan sukuk terbesar baru-baru ini yang bernilai RM15.4 bilion (USD4.7 bilion) oleh Binariang GSM Sdn. Bhd., sebuah syarikat pemegangan pelaburan yang memudahkan penswastaan sebuah pengendali telefon selular. Meskipun saiznya besar, sukuk Binariang telah dua kali terlebih langgan.

[1] Sumber: Perkhidmatan Maklumat Kewangan Islam (Islamic Financial Information Service)

Rajah 1
Malaysia: Sukuk Terkumpul Berbanding dengan Bon

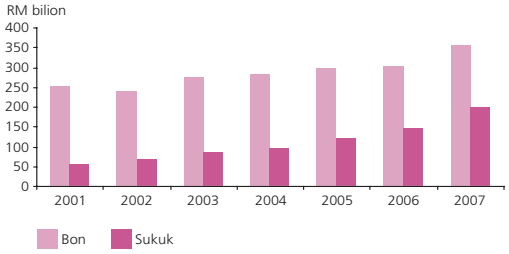

Rajah 2
Malaysia: Jumlah Sukuk Terkumpul

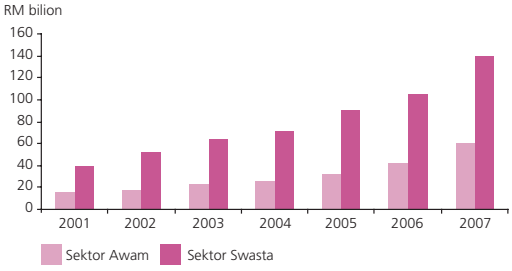

Kini, pasaran sukuk utama di Malaysia adalah antara yang paling pesat berkembang di dunia, dengan pertumbuhan tahunan purata terbitan sebanyak 22% bagi tempoh 2001-2007. Setelah memperkenalkan sukuk global berdaulat yang pertama di dunia pada tahun 2002, Malaysia telah meneruskan usaha perintisannya dengan memperkenalkan struktur sukuk yang inovatif seperti sukuk musyarakah boleh tukar oleh Khazanah Nasional Berhad, iaitu syarikat pemegangan pelaburan Kerajaan Malaysia. Terbitan bersejarah ini adalah yang pertama seumpamanya di dunia, yang menggabungkan ciri-ciri kebolehtukaran penuh yang dahulu lazimnya hanya digunakan bagi urus niaga berkaitan ekuiti konvensional.

Urus niaga sekunder dalam pasaran sukuk Malaysia telah meningkatkan kedalaman dan kecairan pasaran dengan penyertaan lebih banyak syarikat, termasuk syarikat milik asing yang berterusan memanfaatkan pasaran ini bagi tujuan pendanaan. Sejumlah besar terbitan korporat adalah bagi membiayai keperluan pendanaan jangka panjang. Kepelbagaian dan saiz urus niaga sukuk yang semakin bertambah turut memberikan tawaran nilai menarik kepada pelabur yang ingin mempelbagaikan portfolio aset mereka, seterusnya mewujudkan pasaran sekunder yang memberangsangkan.

Faktor Pertumbuhan Penting yang Menyokong Pembangunan Sukuk yang Mantap

Kelebihan sukuk terletak pada kelainan strukturnya. Sukuk merupakan instrumen berasaskan aset yang memberikan tawaran nilai yang unik bagi pelabur dan penerbit. Bagi pelabur, sukuk menawarkan banyak manfaat pempelbagaian portfolio dan peluang pelaburan dalam bentuk kelas aset baharu, manakala penerbit mendapat faedah melalui peningkatan mudah tunai dengan memanfaatkan peningkatan permintaan individu yang memiliki aset kewangan dengan nilai bersih yang tinggi dan pelabur institusi terhadap produk pelaburan yang berlandaskan prinsip Syariah.

Pertumbuhan sukuk yang memberangsangkan, terutamanya sepanjang lima tahun kebelakangan ini telah disokong oleh faktor-faktor utama berikut:

I. Struktur yang Makin Canggih

Struktur sukuk yang fleksibel merupakan faktor utama yang menyumbang kepada peningkatan permintaan terhadap instrumen ini. Sukuk disesuaikan untuk memenuhi keperluan dan pilihan pasaran sasaran tertentu. Struktur sukuk telah berkembang sejak beberapa tahun yang lalu daripada struktur berasaskan pembiayaan yang berlandaskan perjanjian jualan kos tokok (murabahah), kepada sukuk berasaskan pajakan (ijarah), perkongsian untung (musyarakah) dan berasaskan kontrak pembuatan (istisna) serta struktur hibrid yang berasaskan gabungan kontrak Syariah yang menarik minat pelabur yang pelbagai.

II. Pengolahan Pengawalseliaan yang Jelas

Pengolahan pengawalseliaan yang lebih jelas terhadap sukuk memberi kepastian dari segi pengawalseliaan kepada institusi kewangan Islam berhubung dengan pelaburan mereka dalam instrumen ini. Usaha ini dicapai melalui penggunaan Piawai Kecukupan Modal yang dikeluarkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB), yang

menetapkan pengolahan berhemat terhadap pelaburan sukuk bagi tujuan modal pengawalseliaan. Usaha selanjutnya turut dilaksanakan oleh IFSB
untuk menghasilkan piawaian berhemat bagi pensekuritian sukuk.

III. Fokus Strategik untuk Membangunkan Sistem Kewangan Islam yang Komprehensif

Bilangan instrumen yang lebih pelbagai di samping produk berstruktur yang ditawarkan oleh pasaran kewangan Islam untuk memenuhi tuntutan pelanggan turut menyebabkan permintaan yang lebih tinggi terhadap sukuk. Sukuk kini penting dalam menyokong peningkatan penawaran produk berstruktur oleh bank-bank Islam, pengendali takaful serta syarikat pengurusan dana. Sebagai contoh, pelaburan pengendali takaful dalam sukuk telah memberikan padanan yang sesuai untuk liabiliti dana takaful jangka sederhana dan panjang.

Rajah 3
Sukuk yang Diluluskan pada Tahun 2007 Berasaskan Pelbagai Prinsip Syariah

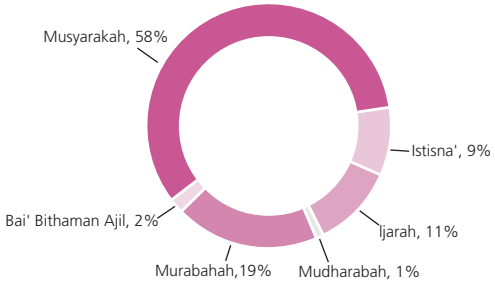

Sumber: Buletin Suku Tahunan 'Malaysian ICM' (Januari 2008), Suruhanjaya Sekuriti Malaysia

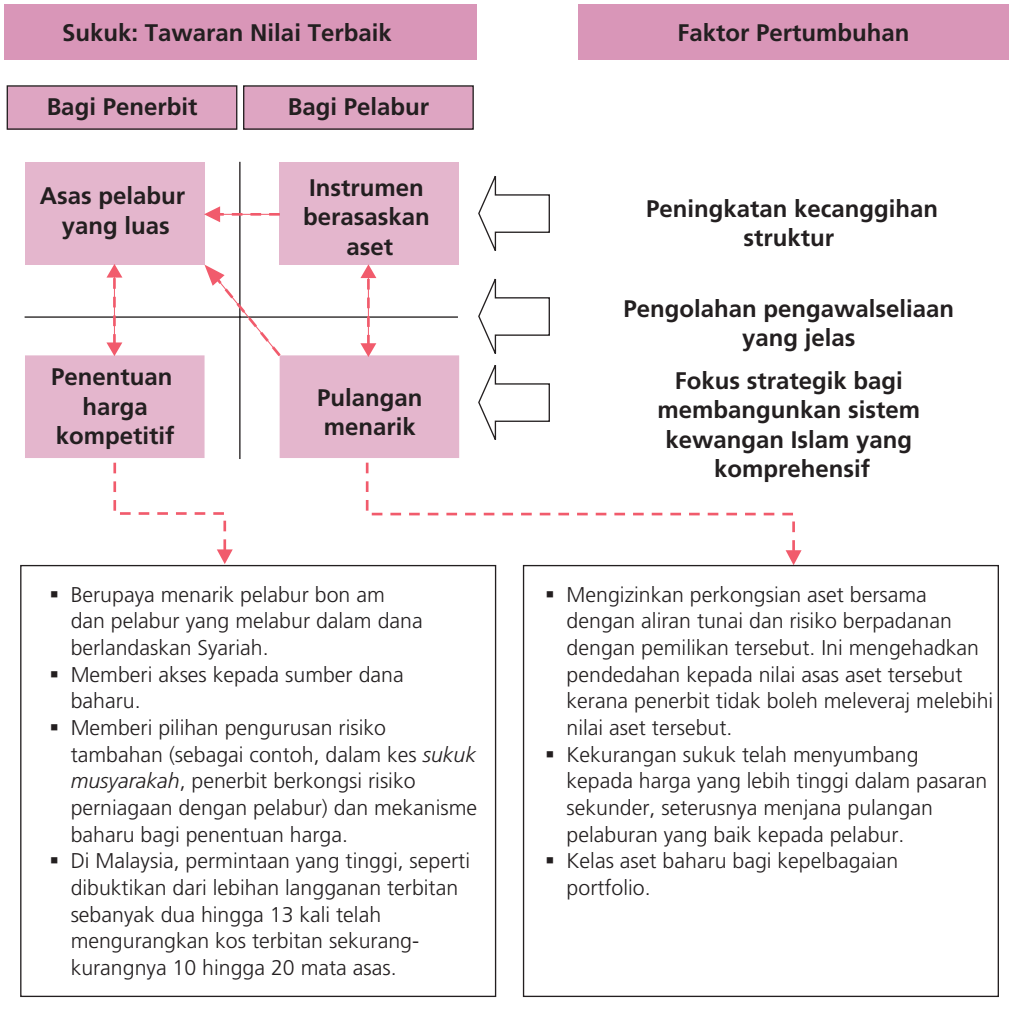

Kelebihan Malaysia sebagai Hab Sukuk Global

Malaysia telah muncul sebagai hab sukuk yang memberangsangkan, yang menawarkan penyelesaian menyeluruh bagi aktiviti sukuk melalui persekitaran terbitannya yang kondusif, dasar yang mempermudah aktiviti pelaburan dan infrastruktur kewangan Islam yang komprehensif. Semua faktor ini telah menarik pelabur dan penerbit global ke Malaysia, yang merupakan negara destinasi terbitan dan pelaburan sukuk pilihan. Penerbit global ini termasuk institusi kewangan antarabangsa seperti International Finance Corporation dan International Bank for Reconstruction and Development.

Bagi memperkukuh kedudukan antarabangsa Malaysia, inisiatif Pusat Kewangan Islam Antarabangsa Malaysia (Malaysia International Islamic Financial Centre, MIFC) telah dilancarkan pada tahun 2006. MIFC berperanan untuk mempromosikan Malaysia sebagai pusat yang menawarkan produk dan perkhidmatan kewangan Islam dalam pasaran global dengan menggalakkan pertumbuhan pelaburan pasaran kewangan Islam serta menghubungkan pusat-pusat kewangan Islam antarabangsa. Salah satu bidang fokus MIFC yang utama ialah kegiatan promosi bagi originasi, pengagihan dan perdagangan sukuk dalam mata wang domestik dan mata wang asing.

Pendekatan Menyeluruh

Peraturan yang Mempermudah Proses Terbitan

Sekretariat dan Unit Promosi MIFC di Bank Negara Malaysia, bertanggungjawab mengendalikan penyelarasan dan promosi inisiatif strategik MIFC, termasuk dalam pasaran sukuk. Pengaturan formal antara agensi pengawalseliaan di Malaysia melalui MIFC memastikan pendekatan yang selaras untuk menambah baik saluran penyampaian dan kecekapan terbitan sukuk dalam denominasi sebarang mata wang di Malaysia secara berterusan. Pada tahun 2007, fleksibiliti di bawah pentadbiran pertukaran asing telah diberikan kepada bank pembangunan pelbagai hala, institusi kewangan pelbagai hala, kerajaan dan separa-kerajaan, dan syarikat multinasional tempatan atau asing untuk menerbitkan sukuk dalam denominasi mata wang asing di Malaysia.

Tatacara terbitan telah dipermudah bagi penerbit antarabangsa yang memiliki penarafan kredit yang baik. Permohonan oleh penerbit yang memiliki penarafan kredit sekurang-kurangnya 'A-' dianggap lulus apabila dokumen yang diperlukan difailkan kepada Suruhanjaya Sekuriti sekurang-kurangnya dua hari bekerja sebelum terbitan sukuk mata wang asing. Bagi terbitan sukuk ringgit oleh agensi kerajaan asing atau agensi separa-kerajaan asing bertaraf 'AAA', permohonan juga dianggap lulus setelah diterima oleh Suruhanjaya Sekuriti.

Untuk mempermudah lagi proses terbitan, tiada sekatan dikenakan bagi penggunaan perkhidmatan penarafan antarabangsa, pelindungan nilai kedudukan dan penukaran hasil perolehan terbitan kepada mata wang asing.

Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah yang Jelas

Rangka kerja tadbir urus Syariah Malaysia yang jelas telah memainkan peranan penting dalam mempromosikan pembangunan kewangan Islam secara amnya, termasuk sukuk. Terbitan sukuk perlu diluluskan oleh penasihat Syariah institusi kewangan yang menerbitkan sukuk tersebut. Bagi terbitan yang menggunakan konsep atau struktur baharu, pengesahan diperlukan daripada Majlis Penasihat Syariah Suruhanjaya Sekuriti, yang bertanggungjawab menasihat Suruhanjaya mengenai hal berkaitan dengan pasaran modal Islam. Majlis ini, bersama-sama Majlis Penasihat Syariah Bank Negara Malaysia (yang merupakan badan penguasa berkaitan hal Syariah untuk institusi kewangan yang dikawal selia oleh Bank), memastikan prinsip Syariah yang menjadi asas kewangan Islam dipatuhi, di samping menyokong inovasi melalui resolusi mereka mengenai struktur inovatif yang mematuhi Syariah.

Penentuan Harga yang Kompetitif

Salah satu ciri sebuah pusat kewangan antarabangsa yang efisien ialah adanya persekitaran yang kondusif untuk menyediakan platform pemerolehan dana cekap kos. Dalam hal ini, permintaan yang tinggi terhadap sukuk, yang boleh dilihat daripada terbitan sukuk terlebih langganan, telah menjadikan kos terbitan sukuk lebih rendah daripada bon konvensional dalam kelas penarafan yang sama.

Rajah 4
Keluk Hasil Bon Korporat dan Sukuk

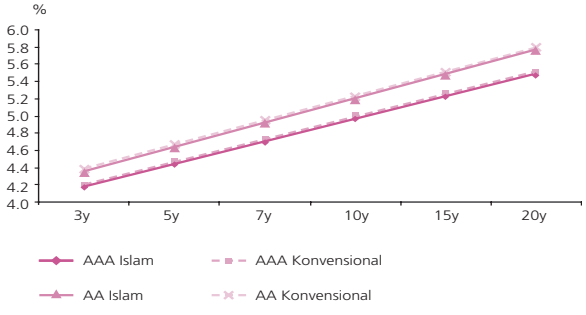

Sumber: Bondweb Malaysia (pada 31 Disember 2007)

Pelbagai insentif cukai dan pengawalseliaan telah mengurangkan lagi kos dan jangka masa bagi terbitan sukuk. Ini termasuk insentif berikut:

- Syarikat Tujuan Khas (Special Purpose Vehicles, SPVs) yang digunakan bagi terbitan sukuk tidak tertakluk kepada tatacara cukai pentadbiran di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967;
- Syarikat yang menubuhkan SPVs diberikan potongan cukai bagi kos yang ditanggung oleh SPV tersebut bagi terbitan sukuk;

- Kos terbitan bagi semua sekuriti Islam yang diluluskan oleh Suruhanjaya Sekuriti juga layak untuk potongan cukai; dan
- Pengecualian duti setem diberikan bagi instrumen berkaitan dengan sekuriti Islam yang diterbitkan di bawah MIFC sehingga 31 Disember 2016.

Langkah serta insentif tersebut berupaya merangsang terbitan sukuk mata wang antarabangsa, seterusnya mengembangkan kepelbagaian sukuk di Malaysia.

Struktur Inovatif dan Pembangunan Modal Insan

Di samping struktur Syariah berasaskan musyarakah, mudarabah, istisna dan ijarah yang sudah agak lazim, Malaysia telah merintis banyak struktur sukuk yang inovatif di dunia. Antara pelbagai struktur sukuk yang diterbitkan di Malaysia ialah:

1990 – Sekuriti hutang Islam *bai' bithaman ajil* pertama oleh Shell MDS Sdn. Bhd. (RM125 juta)
1994 – Sukuk mudarabah pertama oleh Cagamas Berhad (RM30 juta)
2001 – Sukuk ijarah korporat pertama oleh Kumpulan Guthrie Berhad (USD150 juta)
2002 – Sukuk ijarah berdaulat pertama oleh Kerajaan Malaysia (USD600 juta)
2003 – Sukuk istisna boleh dagang pertama oleh SKS Power Sdn. Bhd. (RM5.6 bilion)
2005 – Sukuk musyarakah pertama oleh Musharakah One Capital Berhad (RM2.5 bilion)
2006 – Sukuk boleh tukar pertama oleh Khazanah Nasional Berhad (USD750 juta)

Kejayaan ini tidak mungkin dapat dicapai tanpa kumpulan modal insan yang diperlukan, yang ada dalam industri kewangan Islam Malaysia. Kemahiran dan kepakaran dalam bidang kewangan ini mempunyai permintaan yang tinggi dari seluruh dunia, dan ini mewujudkan keperluan untuk menambah kumpulan tenaga mahir bagi memenuhi keperluan semasa dan akan datang. Dalam konteks ini, inisiatif strategik di bawah MIFC juga merangkumi agenda membangunkan Malaysia sebagai pusat antarabangsa bagi pendidikan kewangan Islam. Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (International Centre for Education in Islamic Finance, INCEIF) yang ditubuhkan pada tahun 2006 bermatlamat untuk menyokong industri kewangan Islam global yang kian dinamik dan berkembang melalui penghasilan golongan profesional yang berkaliber dalam bidang kewangan Islam. Bagi tujuan ini, INCEIF menawarkan program kelayakan Profesional Kewangan Islam Bertauliah (Chartered Islamic Finance Profesional, CIFP), iaitu program utamanya, serta program Sarjana dan Doktor Falsafah.

Memandangkan sistem kewangan konvensional dan kewangan Islam beroperasi secara seiring di Malaysia, keperluan terhadap modal insan bagi aktiviti sukuk dan kewangan Islam negara bukan hanya dipenuhi oleh kumpulan profesional kewangan Islam, tetapi turut disokong oleh tenaga kerja dalam institusi kewangan konvensional. Keupayaan untuk memanfaatkan kepakaran merentas sektor ini amat penting untuk memacu inovasi produk dengan struktur yang mantap dan asas pengurusan risiko yang kukuh, serta berlandaskan prinsip-prinsip Syariah.

Insentif bagi Aktiviti Pelaburan

Beberapa insentif dan langkah telah diumumkan untuk merangsang dan menarik lebih banyak pelaburan sukuk oleh pelabur global. Ini merangkumi insentif dan langkah berikut:

- Tiada cukai tertahan dikenakan terhadap pelabur bukan pemastautin bagi keuntungan atau pendapatan yang diterima daripada sukuk mata wang asing yang diterbitkan di Malaysia dan diluluskan oleh Suruhanjaya Sekuriti;
- Pelabur asing di Malaysia dibenarkan melindung nilai kedudukan mereka menggunakan bank tempatan bagi aliran dana komited, seperti penghantaran balik perolehan pelaburan, dividen dan keuntungan dari Malaysia serta pembelian aset ringgit di Malaysia; dan
- Pergerakan masuk dan keluar yang bebas bagi dana berkaitan dengan pelaburan langsung asing dan pelaburan modal portfolio.

Infrastruktur Komprehensif

Pasaran modal Islam Malaysia terus mencatat pertumbuhan kukuh seperti yang dapat dilihat pada pertumbuhan tahunan aset yang makin meningkat serta kepelbagaian produk yang ditawarkan. Ini boleh dianggap kesan kewujudan sistem kewangan Islam yang lengkap dan mampan dengan pasaran modal yang besar dan bertahap tinggi, persekitaran pengawalseliaan yang responsif dan mudah, serta pengantara yang kian bertambah dan canggih yang terus berusaha meningkatkan inovasi produk.

Perancangan teliti dan pendekatan strategik yang telah diterapkan di Malaysia untuk membangunkan sistem kewangan Islam komprehensif yang wujud selari dengan sistem konvensional dalam lingkungan sistem kewangan yang lebih luas, telah memberikan hasil yang positif. Malaysia telah meningkatkan daya tarikannya sebagai sebuah destinasi pelaburan yang menawarkan pelbagai peluang pelaburan dengan pasaran yang besar dan bertahap tinggi. Yang lebih penting, asas yang diperlukan bagi pasaran yang efisien dan berfungsi dengan baik, kini lebih kukuh.

Platform pemudah bagi aktiviti terbitan dan perdagangan sukuk juga telah menyokong terbitan yang lebih efisien dan menambah baik proses penetapan harga. Sistem pembayaran dan penyelesaian di Malaysia, termasuk sistem Pemindahan Elektronik Masa Nyata bagi Dana dan Sekuriti (Real-Time Electronic Transfer of Funds and Securities, RENTAS) menyediakan platform efisien bagi perdagangan bon, dengan tahap ketelusan pascadagangan dan kecairan pasaran yang tinggi. Bagi pelaburan global, pelabur asing turut dibenar menggunakan sistem penjelasan dan penyelesaian antarabangsa.

Malaysia terus memperkukuhkan rangka kerja undang-undang, pengawalseliaan dan Syariah yang menyokong sistem kewangan Islamnya. Undang-undang sekuritinya dirumus dengan memasukkan amalan terbaik dan setanding dengan undang-undang sekuriti pasaran maju, dan kerap diperhalusi bagi memastikan undang-undang tersebut terus relevan dan efisien. Langkah ini perlu setelah diambil kira kemajuan pesat inovasi kewangan serta amalan institusi kewangan yang makin berkembang. Undang-undang sekuriti Malaysia telah dikemaskinikan baru-baru ini dengan pelulusan Akta Pasaran Modal dan Perkhidmatan 2007 yang berkuat kuasa pada bulan September 2007. Akta ini mengukuhkan lagi rangka kerja perlindungan pelabur serta pembangunan pasaran yang teratur, dan pada masa yang sama menggalakkan amalan terbaik antarabangsa dalam pasaran modal dan di kalangan pesertanya. Akta ini turut memperjelas rangka kerja perundangan yang berkaitan dengan sekuriti Islam serta memberi sifat universal kepada lesen perbankan Islam di bawah Akta Bank Islam 1983. Dengan penguatkuasaan perundangan baharu ini, bank-bank Islam bersedia untuk memainkan peranan yang lebih penting dalam pembangunan pasaran modal Islam.

Portal MIFC (www.mifc.com) dilancarkan pada tahun 2007 sebagai sumber maklumat utama tentang inisiatif dan perkembangan MIFC yang terkini kepada orang ramai. Hubungan yang lebih rapat juga sedang dijalin dengan pusat kewangan Islam yang lain untuk menggalakkan kerjasama ekonomi dan kewangan antarabangsa dalam bidang kewangan Islam. Memorandum Persefahaman (MoU) telah ditandatangani antara Bank Negara Malaysia dengan dua pihak berkuasa kewangan Islam, iaitu Pihak Berkuasa Perkhidmatan Kewangan Dubai dan Pihak Berkuasa Pengawalseliaan Pusat Kewangan Qatar. MoU ini menandakan komitmen bersama oleh pihak-pihak berkuasa ini untuk menggalakkan pembangunan industri perkhidmatan kewangan Islam global dan membuka jalan ke arah kerjasama yang lebih baik antara pusat kewangan Islam yang beroperasi di zon waktu yang berbeza. Antara perkara yang terkandung dalam MoU ini ialah bina upaya, pembangunan modal insan dan inisiatif untuk menambah keluasan dan kedalaman pasaran kewangan serta menggalakkan pengharmonian amalan Syariah.

MENINGKATKAN KECEKAPAN DAN KEBERKESANAN PENGENDALIAN

Dengan persaingan yang semakin sengit dalam sektor kewangan yang terus menekan margin keuntungan, langkah-langkah mempertingkatkan kecekapan pengendalian menjadi bertambah penting untuk daya maju jangka panjang institusi kewangan. Dalam sektor perbankan, margin faedah kasar terus menurun daripada 3.2% pada tahun 2001 kepada 2.7% pada tahun 2007. Ini menyebabkan keperluan bagi pengurusan struktur kos, risiko produk dan sinergi berkumpulan yang lebih strategik meningkat. Bagi menyokong keupayaan institusi kewangan untuk bertindak dengan pantas terhadap perubahan keadaan pasaran, beberapa garis panduan dan proses pengawalseliaan telah dikaji semula untuk memberi institusi kewangan lebih banyak kelonggaran dari segi pengendalian. Kelonggaran ini termasuklah:

- Membenarkan syarikat-syarikat insurans menggunakan perkhidmatan entiti luar yang berkaitan tetapi yang masih berada dalam lingkungan kumpulan kewangan masing-masing untuk menguruskan dana agar dapat memanfaatkan kepakaran dan sumber kumpulan;
- Memperkenalkan sistem "lancarkan dan failkan" yang menggugurkan keperluan pemberitahuan dan kelulusan pengawalseliaan sebelum produk-produk baharu diperkenalkan oleh institusi kewangan, dengan itu menyingkatkan tempoh produk memasuki pasaran. Sistem "lancarkan dan failkan" yang baharu ini boleh digunakan bagi semua produk perbankan konvensional kecuali produk pelaburan yang mendedahkan pengguna kepada kerugian yang melebihi pelaburan pokok dan juga instrumen pembayaran yang tertentu yang mesti mendapat kelulusan selaras dengan peruntukan di bawah Akta Sistem Pembayaran 2003; dan
- Mempermudah prosedur pengawalseliaan bagi permohonan untuk melantik dan melantik semula para pengarah, pengurusan kanan dan ekspatriat di institusi kewangan. Ini telah menyingkatkan tempoh memproses permohonan.

Para pelanggan yang semakin canggih dan persekitaran kendalian yang lebih kompleks menuntut produk baharu dan inovatif untuk memenuhi keperluan orang ramai yang berubah-ubah dan untuk menyokong transformasi ekonomi. Dalam hal ini, lebih banyak kelonggaran diberikan kepada institusi kewangan, termasuk:

- Membenarkan syarikat-syarikat insurans menawarkan produk pembiayaan hayat universal dan produk pembiayaan persaraan yang boleh disesuaikan secara khusus dan mengandungi lebih banyak ciri yang dapat memenuhi setiap keperluan pemegang polisi. Misalnya, produk hayat universal baharu membenarkan pemegang polisi membayar premium sama ada secara fleksibel ataupun tetap di samping menawarkan jaminan. Produk persaraan pula membenarkan pemegang polisi memilih pelbagai gabungan tempoh pengumpulan dan pembayaran keluar yang paling menepati keperluan mereka; dan
- Melonggarkan Garis Panduan bagi Instrumen Deposit Boleh Niaga (Negotiable Instruments of Deposits, NID) untuk membenarkan penentuan kadar terapung NID dengan berdasarkan sebarang indeks selain Kadar Tawaran Antara Bank Kuala Lumpur (Kuala Lumpur Interbank Offered Rate atau KLIBOR) dan membenarkan NID diterbitkan dalam mata wang asing, sekali gus meluaskan rangkaian produk bagi memenuhi cita rasa setiap pelanggan yang mempunyai kesanggupan mengambil risiko yang berbeza.

Bank juga memperkenalkan beberapa instrumen pasaran wang baharu untuk tujuan pengurusan kecairan dan pelaburan, dan ini pula telah meluaskan rangkaian instrumen pasaran wang. Antaranya:

- Program Murabahah Komoditi yang merupakan produk deposit tunai yang dilelong dalam Pasaran Wang Antara Bank Islam melalui Sistem Penerbitan/Penawaran Automatik Sepenuhnya (Fully Automated System for Issuing/Tendering, FAST) dan juga merupakan urus niaga berasaskan komoditi yang pertama sekali menggunakan minyak sawit mentah sebagai aset yang mendasarinya, dengan itu menghasilkan pasaran wang Islam yang lebih mendalam; dan
- Nota Monetari Bank Negara kadar terapung yang ditawarkan melalui kaedah lelongan *Dutch* (harga seragam) yang bersaingan menerusi rantaian peniaga utama.

Untuk menyokong pertumbuhan pembiayaan selanjutnya, suatu usaha sama diwujudkan antara Cagamas Berhad dengan Perbadanan Gadai Janji Hong Kong untuk membangunkan perniagaan jaminan gadai janji di Malaysia dan di sekitar rantau ini. Jaminan gadai janji ini merupakan kaedah alternatif bagi institusi kewangan untuk melindungi nilai dedahan risiko kreditnya. Jaminan ini juga membenarkan mereka memanfaatkan asas pasaran yang lebih luas dan merebut peluang pertumbuhan yang lebih besar, khususnya dalam pasaran kewangan perumahan Islam. Perkembangan ini mencerminkan peranan pasaran modal yang semakin besar sebagai sumber pembiayaan yang melengkapi peranan institusi kewangan tradisional serta menawarkan kaedah tambahan untuk menguruskan risiko dengan lebih baik. Dalam jangka sederhana, pengguna akan lebih mudah mendapatkan pembiayaan dalam kemampuannya untuk membeli rumah.

Bank terus melonggarkan peraturan pentadbiran pertukaran asing untuk memudahkan aktiviti perniagaan dan mewujudkan persekitaran yang kondusif untuk pertumbuhan ekonomi. Pada tahun 2007, Bank mengumumkan beberapa siri langkah liberalisasi, termasuk membenarkan pemastautin dan juga bukan pemastautin menerbitkan bon dan sukuk dalam mata wang asing di Malaysia, memansuhkan had kedudukan terbuka bersih yang dikenakan terhadap bank tempatan berlesen dan meningkatkan had peminjaman mata wang asing yang boleh diperoleh syarikat-syarikat pemastautin daripada amaun bersamaan RM50 juta kepada RM100 juta secara agregat. Prosedur pengendalian pentadbiran pertukaran asing juga dipermudah dengan memansuhkan keperluan pendaftaran urus niaga tertentu, seperti kontrak hadapan pertukaran asing oleh pemastautin, pinjaman mata wang asing oleh pemastautin, dan prabayaran dan bayaran balik pinjaman mata wang asing oleh pemastautin. Laporan Bulanan Baki Akaun Mata Wang Asing Pemastautin juga dimansuhkan, manakala ambang yang dikenakan terhadap pemastautin perseorangan untuk melaporkan urus niaga dengan bukan pemastautin ditingkatkan daripada RM50,001 kepada RM200,001 (atau bersamaan dengannya dalam mata wang asing) bagi setiap urus niaga. Butiran mengenai peraturan pentadbiran pertukaran asing yang dilonggarkan ini boleh dicapai di www.bnm.gov.my/fxadmin.

Semua langkah ini dan juga langkah lain yang diperkenalkan oleh Bank untuk memberikan lebih banyak fleksibiliti dan meningkatkan kecekapan perniagaan telah berhasil membangunkan lagi pasaran pertukaran asing dan pasaran bon. Pada tahun 2007, nilai urus niaga pertukaran asing yang dijalankan oleh bukan pemastautin meningkat lebih daripada sekali ganda berbanding dengan tahun sebelumnya. Selain itu, usaha untuk meletakkan Malaysia sebagai pusat originasi terbitan dan perdagangan sekuriti hutang, termasuk sukuk, menyebabkan minat syarikat-syarikat asing semakin bertambah untuk menerbitkan sekuriti hutang di Malaysia. Pada tahun 2007, kelulusan untuk menerbitkan sekuriti hutang dalam mata wang asing oleh syarikat-syarikat asing berjumlah USD12.3 bilion (68% daripadanya adalah sukuk dalam mata wang asing), iaitu peningkatan sebanyak 58% berbanding dengan tahun 2006. Pasaran sekuriti hutang yang lebih maju dan persekitaran pasaran yang sesuai turut menggalakkan pertambahan bilangan produk berstruktur yang ditawarkan. Produk berstruktur yang telah diluluskan terbitannya bertambah empat kali ganda daripada RM22 bilion pada tahun 2006 kepada RM94.2 bilion pada tahun 2007. Bentuk inovasi pasaran modal lain termasuklah sekuriti bersandarkan aset (asset-backed securities, ABS) dan obligasi pinjaman bercagar. Salah satu instrumen seumpama ini ialah terbitan ABS sampingan oleh institusi kewangan. Pasaran kewangan juga menghasilkan lebih banyak terbitan sekuriti hutang swasta (private debt securities, PDS) dengan tempoh matang yang lebih panjang. Terbitan PDS dengan kematangan sepuluh tahun atau lebih, bertambah daripada 8.4% daripada jumlah PDS yang diterbitkan pada tahun 2006 kepada 16.4% pada tahun 2007.

PENGUKUHAN INFRASTRUKTUR PASARAN KEWANGAN

Pelbagai usaha penting telah diambil untuk menyokong pembangunan sistem kewangan yang lebih pelbagai dan stabil. Krisis kewangan yang melanda rantau Asia telah menonjolkan risiko akibat terlalu bergantung pada sektor perbankan dan juga menunjukkan kepentingan mempelbagaikan sumber pembiayaan negara kepada pasaran modal. Pada akhir tahun 2007, jumlah sekuriti hutang terkumpul ialah RM557 bilion, berbanding dengan RM225 bilion pada akhir tahun 1999. Sekuriti hutang juga semakin

lama semakin banyak diterbitkan sehingga berjumlah RM302 bilion pada tahun 2007, iaitu peningkatan kira-kira 65.3% dari tahun 2006. Sebanyak 59% daripada jumlah yang diterbitkan ini terdiri daripada sekuriti hutang awam. Pengurangan pergantungan terhadap pembiayaan daripada sektor perbankan oleh syarikat juga dapat dilihat daripada saiz sekuriti hutang swasta yang meningkat sebagai peratusan daripada jumlah pinjaman dan pembiayaan bank kepada syarikat daripada 33.3% pada tahun 1999 kepada 56.2% pada akhir bulan Disember 2007.

Sekuriti hutang juga semakin lama semakin banyak diterbitkan sehingga berjumlah RM302 bilion pada tahun 2007.

Bank Negara Malaysia, Bursa Malaysia dan Suruhanjaya Sekuriti juga bekerjasama membangunkan platform urus niaga secara elektronik (electronic trading platform, ETP) untuk bon yang tidak tersenarai. ETP akan menjalankan fungsi Sistem Penyebaran Maklumat Bon, yang pada masa ini dikendalikan dan diuruskan oleh Bank, sebagai pangkalan data pusat yang menyimpan maklumat tentang urus niaga bon. ETP dijangka terus menambah baik mekanisme penentuan harga yang membolehkan para peserta pasaran membuat keputusan masa nyata. Ini pula akan merancakkan lagi aktiviti urus niaga bon yang kemudiannya akan mewujudkan pasaran modal yang lebih dinamik dan cergas.

Bagi menyokong fungsi penggubalan dasar dan pengawasan Bank, Sistem Maklumat dan Pengawasan Sekuriti Hutang kini sedang dihasilkan untuk menyatukan data dan maklumat berkaitan dengan pasaran sekuriti hutang bagi menjadi satu pangkalan data pusat yang mampu memberikan gambaran menyeluruh tentang pasaran. Setelah sistem ini mula beroperasi, ia akan memudahkan analisis trend dan penilaian impak dijalankan dengan lebih cekap dan menyediakan maklumat yang boleh digunakan oleh Bank dalam penggubalan dasar. FAST juga sedang dinaik taraf bagi memenuhi instrumen dan produk baharu dalam pasaran kewangan.

Seiring dengan usaha untuk menzahirkan lagi sistem pengawalseliaannya, Bank melancarkan Buku Panduan Pengawalseliaan pada bulan Jun 2007 supaya garis panduan pengawalseliaan dapat disampaikan kepada institusi-institusi kewangan di bawah kawal selianya dengan lebih cepat dan cekap. Buku Panduan Pengawalseliaan ini disediakan melalui portal enterpris Bank, FI@KijangNet, yang dilengkapi fungsi-fungsi yang dapat mencepatkan urusan antara Bank dengan institusi kewangan dan memudahkan pengaksesan rangka kerja pengawalseliaan oleh semua pegawai yang berkenaan di institusi tersebut.

Bank melancarkan Buku Panduan Pengawalseliaan pada tahun 2007 supaya garis panduan pengawalseliaan dapat disampaikan kepada institusi-institusi kewangan di bawah kawal selianya dengan lebih cepat dan cekap.

MENGERATKAN KERJASAMA ANTARA AGENSI

Semakin bersepadu sesuatu sistem kewangan itu, semakin besarlah keperluan menggunakan pendekatan yang lebih lengkap dan menyeluruh untuk mengawal dan menyelia pengantara kewangan berlesen. Usaha sama dan penyelarasan yang lebih rapi antara agensi pengawalseliaan dalam memelihara kestabilan sistem kewangan menjadi lebih penting apabila lebih ramai peserta menjalankan aktiviti yang tidak hanya terbatas kepada peranan biasa masing-masing yang turut menyebabkan lebih banyak pertindihan dalam skop perniagaan. Pada masa yang sama, hubungan yang semakin meluas antara peserta dengan pasaran, baik di dalam negeri mahupun pada peringkat antarabangsa, telah memberikan cabaran untuk mengenal pasti punca kelemahan yang mungkin timbul.

Sebagai suatu langkah untuk menyediakan rangka kerjasama yang cekap dan berkesan, Bank Negara Malaysia telah menandatangani tiga MoU dengan Suruhanjaya Sekuriti yang berkaitan dengan bank pelaburan, sistem-sistem pembayaran dan penjelasan, dan juga penasihat kewangan dan perancang kewangan. Perjanjian ini mengandungi peruntukan bagi kedua-dua pihak ini untuk mengeratkan kerjasama dalam hal-hal yang berkaitan dengan pengawasan bersama terhadap pasaran modal, pengukuhan rangka kerja tadbir urus korporat untuk syarikat-syarikat

tersenarai awam dan entiti kepentingan awam, dan pembangunan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa. Satu perjanjian pakatan strategik antara Bank Negara Malaysia dengan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia juga telah dimeterai untuk menjelaskan kewajipan dan tanggungjawab kedua-dua agensi ini dalam usaha menggalakkan amalan pengurusan risiko yang mantap dalam institusi perbankan dan memastikan kestabilan kewangan.

Usaha sama dan kerjasama yang lebih meluas juga dicapai pada peringkat negara untuk menangani isu-isu khusus yang menjejaskan pengendalian dan daya maju kewangan institusi-institusi berlesen. Khususnya, Vehicle Theft Reduction Council of Malaysia Berhad (Majlis) ditubuhkan pada tahun 2007 bagi menangani kejadian kecurian kenderaan yang semakin banyak berlaku di negara ini. Majlis ini dianggotai wakil daripada Polis Diraja Malaysia, Bank Negara Malaysia, Kastam Diraja Malaysia, Kementerian Pengangkutan, Jabatan Pengangkutan Jalan, Persatuan Insurans Am Malaysia, Persatuan Takaful Malaysia, Persatuan Automotif Malaysia dan Persatuan Pelaras Kerugian Malaysia. Keutamaan yang harus diberikan perhatian segera oleh Majlis ini ialah tindakan menyelaraskan pembentukan suatu wadah Pertukaran Maklumat Kecurian Kenderaan Kebangsaan. Wadah ini akan menyediakan platform untuk pihak-pihak yang berkenaan bertukar maklumat terkini mengenai kenderaan yang dicuri. Pertukaran maklumat ini diharap dapat membantu usaha mengesan dan mencegah kecurian dan juga menghalang penjualan kenderaan yang dicuri itu.

PEMBANGUNAN MODAL INSAN

Dengan menyedari pentingnya kumpulan tenaga kerja berkemahiran untuk menerajui dan menyokong strategi perkembangan dan pembangunan jangka panjang institusi-institusi kewangan, lebih banyak perhatian diberikan ke arah menghasilkan usaha yang lebih tersusun dan terselaras untuk membangunkan modal insan agar dapat memenuhi keperluan industri ini. Sama seperti pasaran sedang pesat membangun lain yang berkembang dengan cepat, permintaan dan persaingan terhadap profesional kewangan yang berkemahiran tinggi kini menjadi lebih runcing. Berdasarkan kaji selidik yang dijalankan oleh Bank pada bulan Julai 2007 yang lepas, industri perbankan dan industri insurans melaporkan bahawa terdapat kira-kira 2,300 jawatan kosong pada peringkat kemasukan dan kira-kira 1,700 jawatan kosong pada peringkat pengurusan pertengahan. Untuk mengisi kekosongan ini, pendekatan yang menyeluruh untuk membangunkan modal insan telah diambil, yang merangkumi inisiatif yang telah disesuaikan khususnya bagi setiap peringkat jawatan dalam industri perkhidmatan kewangan. Inisiatif pembangunan modal insan ini juga mengambil kira keperluan khusus para profesional perkhidmatan kewangan pada setiap peringkat kerjaya mereka, iaitu daripada peringkat prapekerjaan sehinggalah ke peringkat kepimpinan.

Pada peringkat terendah, institusi-institusi pengajian tinggi menjadi sumber utama untuk mendapatkan tenaga kerja mahir baharu bagi industri kewangan. Oleh itu, kerjasama antara industri perkhidmatan kewangan dengan institusi pengajian tinggi ditingkatkan untuk memastikan para lulusan dipersiap dengan baik agar mampu menangani cabaran yang lebih mendesak dalam industri perkhidmatan kewangan kelak. Dengan kerjasama Kementerian Pendidikan Tinggi, Bank telah menganjurkan dialog antara industri perkhidmatan kewangan dengan institusi pengajian tinggi pada tahun ini. Dialog ini bertujuan merapatkan jurang kecekapan yang kritikal dalam kalangan lulusan baharu yang telah mengikuti kursus-kursus dalam bidang kewangan. Dialog ini menerima sambutan yang baik. Ia telah membuka laluan bagi inisiatif kerjasama antara industri perkhidmatan kewangan dengan institusi pengajian tinggi, yang diharapkan dapat merapatkan jurang-jurang yang telah dikenal pasti, seperti yang berikut:

- Melibatkan para pengamal industri dalam usaha membangunkan kurikulum pengajian tinggi, mengenal pasti bidang-bidang penyelidikan, mereka bentuk kajian kes, dan tenaga pengajar; dan
- Melaksanakan program latihan amali sambil bekerja serta penyelidikan bagi pensyarah. Program ini memberi pensyarah institusi pengajian tinggi peluang bekerja dengan institusi kewangan supaya mereka mendapat pendedahan praktikal ataupun peluang untuk menjalankan kerja penyelidikan gunaan dalam bidang yang berkaitan dan terkini dalam industri perkhidmatan kewangan. Melalui program ini, institusi kewangan, pensyarah dan penyelidik yang mengambil bahagian dapat menggabungkan kepakaran masing-masing,

meningkatkan kemahiran dan pengetahuan yang ada, dan mencipta pendekatan, model dan alat baharu yang boleh membantu mereka memahami dan menangani cabaran dan peluang perniagaan baharu dengan lebih baik.

Pendekatan yang holistik untuk membangunkan modal insan telah diambil untuk memenuhi keperluan khusus golongan profesional perkhidmatan kewangan pada setiap peringkat kerjaya mereka.

Perkongsian dan pakatan strategik juga telah dijalin antara beberapa pusat pengajian korporat, organisasi pengajian berasaskan industri dan universiti untuk mengukuhkan usaha penyelidikan dan pembangunan, latihan, dan juga untuk menggalakkan pertukaran idea dan maklumat mengenai isu-isu berkaitan dengan pembangunan modal insan. Salah satu perkongsian seumpama ini ialah penyertaan Institut Bank-Bank Malaysia (IBBM) dalam Forum Penyelidikan Perkhidmatan Kewangan anjuran University of Nottingham.

Untuk memenuhi permintaan segera terhadap sumber manusia pada peringkat kemasukan, Program Meningkatkan Tenaga Mahir dalam Sektor Kewangan (Financial Sector Talent Enrichment Programme, FSTEP) telah diwujudkan untuk membekalkan siswazah baharu dengan pengetahuan dan kemahiran teknikal asas yang diperlukan untuk memikul peranan profesional dalam industri perkhidmatan kewangan kelak. FSTEP, yang merupakan inisiatif yang diterajui oleh industri dan disokong oleh Bank Negara Malaysia, ialah program 12 bulan yang menggabungkan latihan dalam kelas dan latihan amali sambil bekerja dengan institusi kewangan. Melalui FSTEP, peserta akan diberi pendedahan mengenai perbankan komersial, perbankan pelaburan, perbankan Islam, insurans dan takaful, lantas memberi mereka gambaran yang menyeluruh tentang industri perkhidmatan kewangan. Selain itu, peserta juga akan menjalani latihan dalam pembangunan kecekapan sahsiah diri yang diperlukan untuk menjalankan tanggungjawab dengan berkesan dalam industri perkhidmatan kewangan. Kumpulan pertama peserta FSTEP memulakan latihan pada 10 Disember 2007.

Bagi memastikan tenaga kerja industri kewangan Malaysia setaraf dengan rakan sejawat mereka pada peringkat antarabangsa dan untuk menyokong pembangunan pekerja industri yang berkebolehan dan berpengetahuan melalui pendekatan yang lebih sistematik dan teratur, Rangka Kerja Kecekapan Industri Perbankan dan Kewangan telah dihasilkan oleh IBBM. Kecekapan ini yang ditanda aras kepada amalan terbaik antarabangsa, menggariskan sifat dan kemahiran penting yang perlu ada pada kakitangan dalam industri perbankan dan kewangan. Yang lebih penting, rangka kerja ini akan membantu penyedia latihan dan institusi kewangan membangunkan program latihan dan penilaian, di samping membantu mereka menguruskan pembangunan kakitangan dengan cara yang lebih berkesan. Rangka Kerja Kecekapan Industri Perbankan dan Kewangan ini telah dilancarkan pada bulan November 2007.

Pada bulan September 2007, Bank Negara Malaysia dan Suruhanjaya Sekuriti telah sama-sama mengetengahkan cadangan untuk menambah baik pengaturan institusi yang ada bagi latihan profesional dan pembangunan kakitangan industri kewangan. Secara umum, cadangan tersebut bertujuan meletakkan institusi latihan industri seperti IBBM, Institut Insurans Malaysia, Institut Perbankan dan Kewangan Islam Malaysia dan Pusat Pembangunan Industri Sekuriti pada kedudukan yang strategik supaya dapat memenuhi permintaan terhadap tenaga mahir masa ini dan masa akan datang dengan lebih cekap dan berkesan, memandangkan perkhidmatan kewangan yang semakin bersepadu. Inisiatif yang strategik ini dijangka meningkatkan lagi mutu latihan yang disediakan, mengurangkan pertindihan, merapatkan jurang program dan kelayakan yang ada, dan membangunkan program latihan yang lebih menyeluruh untuk industri ini.

Pusat Kepimpinan Kewangan Antarabangsa dan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa yang ditubuhkan oleh Bank Negara Malaysia masing-masing pada tahun 2003 dan 2006 terus memainkan peranan penting dalam memenuhi keperluan pembangunan modal insan industri ini di Malaysia dan juga di seluruh rantau ini. Mandat dan pencapaian kedua-dua pusat tersebut sehingga kini dihuraikan secara terperinci dalam rencana berikut.

Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa
(International Centre for Education in Islamic Finance, INCEIF)

Misi

INCEIF, sebagai sebuah pusat pendidikan kewangan Islam mempunyai matlamat untuk meninggikan dan memajukan pengetahuan dalam bidang kewangan Islam secara global supaya dapat melahirkan pengamal, ahli profesional dan penyelidik berkaliber tinggi, yang mahir dalam kewangan moden dan juga prinsip-prinsip Syariah. Dengan cara ini, INCEIF akan dapat menyumbang kepada bekalan tenaga kerja mahir dan kepakaran dalam industri perkhidmatan kewangan Islam.

Program

- Sehingga kini, lebih daripada 1,300 penuntut dari 53 buah negara serata dunia, termasuk Jepun, Arab Saudi dan Amerika Syarikat telah mendaftar sebagai peserta program utama INCEIF, iaitu Profesional Kewangan Islam Berkanun (Chartered Islamic Finance Professional, CIFP). CIFP menggunakan sukatan pengajian yang holistik dan komprehensif yang dirumus khas dengan menggabungkan aspek amali dan aspek teori kewangan Islam.
- Memperkenalkan program doktor falsafah (PhD) dengan Kerja Kursus dan Disertasi, dan program PhD dengan Penyelidikan yang bertujuan untuk memajukan lagi penggunaan teori dan amalan kewangan Islam berdasarkan penyelidikan kedoktoran yang dijalankan dalam bidang kewangan Islam yang khusus. Sebanyak 29 calon telah mendaftar sebagai kumpulan pertama program ini.
- Program Ijazah Sarjana sedang dibangunkan dan dijadualkan bermula pada tahun 2008.

Perkongsian Strategik

- Menubuhkan 11 perkongsian strategik setakat ini dengan beberapa institusi kewangan Islam, bank-bank pusat, institusi pengajian tinggi dan institusi latihan, dengan ini mencerminkan kerelevanan program INCEIF pada peringkat global dan pengiktirafan antarabangsa yang semakin meluas. Perkongsian strategik telah dimeterai dengan:
  i. Lembaga Pengembangan Perbankan Indonesia
  ii. Institut Perbankan Negara, Bank Negara Pakistan
  iii. Meezan Bank Pte. Ltd., Pakistan
  iv. Sekolah Perniagaan Ceylinco Sussex, Sri Lanka
  v. Institut Perbankan dan Pengajian Kewangan Emiriah, Emiriah Arab Bersatu
  vi. Akademi Pengajian Kewangan Perbankan, Sudan
  vii. Bank Pusat Syria
  viii. Universiti Al-Ghurair, Emiriah Arab Bersatu
  ix. Universiti Sains dan Teknologi, Yaman
  x. Universiti La Trobe, Australia
  xi. Universiti Malaysia Terengganu
- Usaha sama lain termasuklah bengkel lima hari Program Pembangunan Profesional Berterusan yang dianjurkan dengan Universiti Reading, United Kingdom dan Persatuan Peniaga Sekuriti Kebangsaan, New York, yang menyumbang lagi ke arah penggalakan dialog dan pemindahan kemahiran dan kepakaran dalam perbankan dan kewangan Islam pada peringkat antarabangsa.

Menggalakkan Pembangunan Tenaga Kerja Mahir dan Penyelidikan dalam Kewangan Islam

- Menyediakan peluang latihan kepada calon-calon yang layak:
  i. Sebanyak 38 penuntut dari Malaysia, Algeria, Thailand, Pakistan, Uzbekistan dan Indonesia telah ditaja melalui program biasiswa "Bright Scholars" untuk menyertai CIFP;
  ii. Menubuhkan Dana Fisabilillah INCEIF (RM400,000) untuk menyokong pembangunan kumpulan ilmuwan mahir;

iii. Menubuhkan Akademi Penyelidikan Syariah Antarabangsa bagi Kewangan Islam (ISRA) sebagai pusat penyelidikan Syariah yang khusus dan dikhaskan untuk menjalankan penyelidikan tentang penerapan prinsip Syariah dalam pelbagai bidang kewangan Islam. Akademi ini akan:
   a. menerajui penyelidikan tentang isu-isu semasa Syariah dalam kewangan Islam, termasuk dalam bidang teknik dan alat pengurangan risiko, inovasi produk, pengurusan mudah tunai dan perlindungan nilai;
   b. mengukuhkan pembangunan modal insan dalam bidang Syariah dan kewangan Islam; dan
   c. menyediakan platform bagi dialog dan perkongsian pengetahuan dalam kalangan pengamal, ilmuwan, pengawal selia dan ahli akademik, dengan itu menggalakkan pertumpuan Syariah dan hubungan bersama.

- Selain itu, Bank Negara Malaysia telah menganugerahkan 14 biasiswa Syariah dan dua geran penyelidikan Syariah di bawah Dana Ilmuwan Syariah dalam Kewangan Islam. Dana ini ditubuhkan untuk menyumbang ke arah pembangunan pakar Syariah dalam bidang fiqh muamalat.

Pusat Kepimpinan Kewangan Antarabangsa
(International Centre for Leadership in Finance, ICLIF)

Misi

Untuk menyediakan pendekatan yang berfokus dan terlaras untuk melahirkan generasi pemimpin bertaraf dunia untuk semua sektor dan syarikat, dengan fokus khusus terhadap sektor perkhidmatan kewangan, agar dapat memenuhi keperluan yang pesat berubah di rantau Asia dengan menyediakan peluang pembelajaran dan pengalaman melalui program pembangunan kepemimpinan yang berkesan.

Program

- Membina Model Kecekapan Kepimpinan ICLIF yang menggariskan kecekapan penting bagi kepemimpinan dan menyokong semua aspek pembangunan kepemimpinan.
- Menjalankan tujuh Program Pembangunan Kepemimpinan Global untuk memupuk pembangunan kemahiran kepemimpinan dan kemampuan pengurusan strategik yang diperlukan untuk mencapai dan memelihara organisasi berprestasi tinggi dalam persekitaran yang pesat berubah. Program ini dirumuskan dan disediakan oleh ICLIF melalui kerjasama dengan beberapa institusi pengajian terkemuka di dunia dan para perunding tersohor.
- Merumuskan dan menyediakan program-program terbaik lain seperti Menerajui Perubahan, Menerajui Inovasi, Pemikiran dan Perancangan Senario, dan Pengurusan Tenaga Kerja Mahir.
- Memeterai kontrak lima tahun dengan "Indian Railways" untuk menjalankan enam Bengkel Pemikiran Senario dan Inovasi untuk lebih 1,000 kakitangannya.

Kerjasama Strategik

- Menjalinkan kerjasama strategik dengan organisasi antarabangsa untuk:
   i. membangunkan dan menyediakan kursus pembangunan kepemimpinan dalam perbankan dan kewangan yang menyeluruh dan bermutu tinggi;
   ii. memudahkan pertukaran data, risikan, bahan ilmiah, sumber rujukan dan pakar; dan
   iii. membantu lawatan sambil belajar dua hala oleh persatuan alumni dan kumpulan pegawai eksekutif perbankan.
- Setakat ini, perkongsian strategik telah dijalinkan dengan:
   i. Pusat Penyelidikan dan Latihan Bank-Bank Pusat Asia Tenggara (SEACEN) bagi Kursus Kepemimpinan Lanjutan dan Pertengahan tentang Program Pengurusan dan Dasar Bank Pusat;
   ii. Lembaga Pengembangan Perbankan Indonesia; dan
   iii. Institut Perbankan dan Kewangan India

MEMPERLUAS AKSES KEPADA PERKHIDMATAN KEWANGAN

Bank Negara Malaysia tetap mengutamakan usaha untuk menggalakkan pertumbuhan ekonomi yang meluas dan seimbang supaya dapat meninggikan taraf hidup setiap golongan rakyat, justeru menyumbang kepada kestabilan sosial dan politik. Bagi tujuan ini, akses yang luas kepada perkhidmatan kewangan yang membolehkan segenap lapisan masyarakat menyertai kegiatan ekonomi, menjadi tumpuan dasar utama Bank Negara Malaysia. Dengan menggunakan hasil positif inisiatif terdahulu, langkah-langkah terus dilaksanakan pada tahun 2007 untuk menggalakkan lagi potensi sektor perusahaan kecil dan sederhana (PKS) dan perusahaan mikro. Pembiayaan kepada PKS oleh institusi perbankan mencatat pertumbuhan kukuh, dengan pinjaman yang diluluskan kepada PKS meningkat 37.1% kepada RM55.1 bilion pada tahun 2007. Pada tempoh sama, pinjaman yang diluluskan oleh enam IKP di bawah seliaan Bank Negara Malaysia[1] meningkat 17.9% kepada RM8.1 bilion.

Langkah-langkah terus dilaksanakan pada tahun 2007 untuk menggalakkan lagi potensi sektor PKS dan perusahaan mikro.

Oleh sebab PKS merangkumi lebih 99% daripada jumlah pertubuhan perniagaan dan menyediakan pekerjaan kepada lebih 5.6 juta orang di Malaysia, pembangunan sektor PKS sangat penting untuk menggalakkan pertumbuhan yang diterajui faktor dalam negeri dan untuk mengukuhkan daya tahan ekonomi. Berdasarkan Banci Pertubuhan dan Enterpris yang dijalankan pada tahun 2005, sumbangan PKS Malaysia kepada KDNK ialah 32%. Apabila dibandingkan dengan sumbangan PKS di negara lain seperti Jepun (55.3%) dan Jerman (57%), ia menunjukkan potensi yang amat besar bagi sumbangan sektor PKS Malaysia yang lebih banyak kepada pertumbuhan ekonomi. Sebagai pelengkap bagi usaha pembaikan yang dijalankan terhadap infrastruktur institusi yang sedia ada untuk PKS, inisiatif telah diambil untuk memastikan penyaluran dana yang berkesan kepada PKS, memberi sokongan berupa nasihat kewangan dan meningkatkan kesedaran tentang produk kewangan dan program yang disediakan untuk PKS.

Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad (CGC) memulakan usaha transformasi pada tahun 2005 untuk memperkasakan lagi peranannya sebagai pendorong pertumbuhan dan pembangunan PKS yang berdaya saing. Selaku penyedia utama perkhidmatan jaminan kepada PKS, transformasi ini bertujuan meletakkan CGC sebagai institusi yang lebih responsif dan mampan dari segi kewangan, yang akan lebih mampu memenuhi keperluan PKS semasa dan akan datang. Sejak transformasi itu, CGC telah memperkenalkan rangkaian produk penambahbaikan kredit yang lebih luas dan juga khidmat nasihat tentang kewangan dan pembangunan perniagaan. Ini merangkumi pelancaran Skim Penambahbaikan Kredit Secara Islam (*Enhancer-i*) dan Skim Jaminan Akses Langsung untuk Perniagaan Permulaan (*DAGS Start-up)* pada tahun 2007. *Enhancer-i* menyediakan akses kepada pembiayaan sehingga RM10 juta dan perlindungan jaminan sehingga 90%, manakala *DAGS Start-up* menyasarkan PKS baharu, dan menyediakan pembiayaan sehingga RM2 juta dan perlindungan jaminan sehingga 100%.

Akses kepada pembiayaan bagi PKS juga dipertingkatkan dengan pewujudan Dana Projek Luar Negeri bernilai RM1 bilion oleh Bank Negara Malaysia pada bulan Disember 2006. Dana ini yang ditempatkan di Export-Import Bank of Malaysia Berhad (EXIM Bank), menjamin dan menyediakan kemudahan pembiayaan bersama untuk syarikat Malaysia yang ingin membiayai projek mereka di luar negeri. Institusi kewangan yang turut serta akan membiayai sehingga 90% daripada nilai kontrak dalam mata wang utama. Pada akhir bulan Disember 2007, sebanyak RM190.9 juta pinjaman telah diluluskan dengan perlindungan jaminan sebanyak RM143 juta. Selain itu, Cagamas Berhad melancarkan program pengsekuritiannya yang pertama bagi pinjaman PKS bernilai RM600 juta. Pengsekuritian ini akan memberi institusi perbankan lebih banyak kefleksibelan untuk menguruskan portfolio pinjaman PKS masing-

[1] Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad, Export-Import Bank of Malaysia Berhad, Bank Pertanian Malaysia, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad dan Bank Simpanan Nasional.

masing, dan ini seterusnya dapat meningkatkan kemampuan mereka untuk memberikan pinjaman kepada PKS.

Kekurangan rekod kewangan yang teratur dan juga tanggapan tentang risiko kewangan yang lebih tinggi yang dikaitkan dengan PKS, telah menjadikan tugas menilai risiko kredit PKS yang lengkap oleh institusi kewangan menjadi lebih mencabar. Untuk mengatasi halangan ini, CGC telah memeterai perkongsian strategik dengan sebuah penyedia perkhidmatan maklumat kredit pada 3 Julai 2007 untuk menubuhkan Biro Kredit PKS. Biro Kredit ini ialah bank data kredit PKS yang mendapatkan dan mengumpulkan data daripada berbagai-bagai sumber, termasuk Suruhanjaya Syarikat Malaysia, institusi kewangan dan data kredit perdagangan perusahaan perniagaan. Maklumat tentang setiap PKS dan penarafan kredit mereka akan disediakan untuk institusi kewangan dan sektor perniagaan. Ini bertujuan membantu mereka membuat keputusan masing-masing untuk mengunderait risiko bagi pinjaman dan kredit perdagangan. Sokongan tambahan diberikan kepada PKS dengan menubuhkan Rangkaian Penasihat Perniagaan PKS, iaitu direktori sehenti berasaskan web dalam portal *SMEInfo* (www.smeinfo.com.my). Direktori ini menyediakan platform kepada penasihat perniagaan PKS untuk berkongsi kepakaran, justeru memudahkan penyediaan khidmat nasihat yang menyeluruh kepada PKS. Untuk menambah baik lagi akses kepada perkhidmatan perbankan yang kerap digunakan pada harga yang minimum, 'Rangka Kerja Perkhidmatan Perbankan Asas' juga diperluas kepada PKS pada tahun 2007.

Melangkah ke hadapan, Perbadanan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (Small and Medium Industry Development Corporation, SMIDEC) akan ditukarkan menjadi Agensi Penyelaras Pusat PKS, iaitu agensi tunggal Kerajaan khusus untuk menerajui pembangunan PKS dalam semua sektor ekonomi. Inisiatif ini bertujuan mempercepat pembangunan sektor PKS dengan menumpukan pada usaha menyelaraskan dasar-dasar PKS dan program-program Kerajaan di semua sektor, dan menyediakan perkhidmatan maklumat dan khidmat nasihat sehenti kepada PKS. Agensi Penyelaras Pusat PKS ini akan melapor terus kepada Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan dan diletakkan di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri.

Untuk membantu PKS yang menghadapi masalah kewangan, Skim Penyelesaian Hutang Kecil (Small Debt Resolution Scheme, SDRS) ditubuhkan oleh Bank Negara Malaysia pada tahun 2003 untuk membantu perniagaan PKS yang masih berdaya maju untuk menyusun semula pinjaman tak berbayar (NPL) mereka. Skim ini telah diperluas pada bulan Januari 2008 untuk merangkumi Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Pertanian Malaysia dan EXIM Bank sebagai tambahan kepada bank perdagangan dan bank Islam serta SME Bank yang sudah pun menyertai skim ini sebelum itu. Pada akhir tahun 2007, sebanyak 726 permohonan diterima, dan daripada jumlah itu sebanyak 565 permohonan yang melibatkan NPL bernilai RM324 juta telah diluluskan untuk disusun semula di bawah SDRS.

Peniaga kecil yang terjejas akibat banjir besar yang melanda seluruh negara pada tahun itu juga telah menerima bantuan khas kewangan. Pada bulan Januari 2007, Kemudahan Jaminan Bantuan Khas telah ditubuhkan dengan penyertaan CGC dan institusi kewangan untuk meringankan beban kewangan peniaga kecil yang terjejas akibat banjir. Kemudahan ini memberikan jaminan sebanyak 80% bagi pinjaman baharu yang diambil oleh peniaga yang terjejas untuk memulakan semula perniagaan. Sebanyak 4,640 pinjaman bernilai RM472 juta telah diluluskan di bawah kemudahan ini.

Bagi terus memperkukuh akses kepada perkhidmatan kewangan bagi sektor pertanian yang sedang dibangunkan sebagai salah satu penggerak ekonomi negara yang penting dalam Rancangan Malaysia Kesembilan, pendekatan dan model perniagaan baharu diperlukan untuk menyediakan perkhidmatan kewangan dengan cara yang paling berkesan. Sehubungan dengan itu, satu inisiatif penting telah diambil untuk menyusun semula dan mengukuhkan Bank Pertanian Malaysia melalui pengkorporatan bank ini pada bulan Disember 2007. Berikutan pengkorporatan itu, modal berbayar Bank Pertanian Malaysia telah meningkat daripada RM42.5 juta kepada RM1 bilion, justeru menambahkan sumber kewangan yang diperlukan oleh bank ini untuk memainkan peranan lebih penting sebagai penyokong pertumbuhan sektor pertanian. Pengkorporatan Bank Pertanian Malaysia akan melengkapi dua dana modal usaha niaga pertanian berjumlah RM300 juta yang ditubuhkan pada bulan September 2006 oleh Bank Negara Malaysia bersama-sama dengan dua kumpulan

perbankan. Dana-dana ini bertujuan memodenkan kaedah sekarang dan menghasilkan kaedah yang lebih bersepadu bagi perniagaan asas tani di Malaysia, khususnya perkebunan, perikanan dan penternakan, di samping untuk membiayai projek pertanian baharu yang berintensif teknologi, termasuk bioteknologi. Pada akhir bulan Disember 2007, pelaburan sebanyak RM72.9 juta daripada dana-dana ini telah diluluskan kepada tujuh syarikat.

Inisiatif pembiayaan mikro yang diperkenalkan pada tahun 2006 telah mencatat pencapaian yang besar. Kini, sembilan institusi kewangan (enam institusi perbankan dan tiga IKP) menawarkan produk pembiayaan mikro. Pada akhir tahun 2007, pembiayaan sebanyak RM224.7 juta telah diberikan kepada 22,788 akaun pelanggan pembiayaan mikro, dengan saiz pembiayaan purata RM9,800. Untuk meningkatkan kesedaran orang ramai tentang kewujudan dan manfaat pembiayaan mikro ini, logo pembiayaan mikro kebangsaan dilancarkan pada bulan September 2007. Sejak logo ini dilancarkan, institusi kewangan yang menawarkan pembiayaan mikro mempamerkan logo ini dan juga piagam pelanggan pembiayaan mikro mereka sebagai menunjukkan komitmen mereka ke arah penyediaan perkhidmatan pembiayaan mikro. Pelanggan yang telah berjaya mendapat pembiayaan mikro ini digalakkan untuk mempamerkan logo ini di premis perniagaan mereka.

Inisiatif pembiayaan mikro telah mencatat pencapaian yang besar pada tahun 2007.

Langkah-langkah untuk meluaskan jangkauan perkhidmatan kewangan di kawasan luar bandar juga telah diambil. Dalam usaha untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah negara perindustrian, penyertaan kewangan akan terus menjadi keutamaan Bank Negara Malaysia pada tahun-tahun akan datang. Visi Bank adalah untuk menyediakan akses kepada perkhidmatan perbankan, insurans dan perkhidmatan kewangan yang mudah dan senang kepada orang ramai. Institusi kewangan juga akan mendapat manfaat daripada peluang besar untuk direbut daripada segmen penduduk yang kini kurang diberikan perkhidmatan kewangan. Beberapa institusi perbankan telah menjalin perkongsian strategik dengan pelbagai penyedia perkhidmatan untuk menyediakan perkhidmatan perbankan dan pengiriman wang tertentu kepada pelanggan di kawasan luar bandar. Usaha untuk memperluas perkhidmatan ini dan inisiatif serupa oleh institusi kewangan yang lain juga sedang dijalankan.

Kemajuan teknologi maklumat dan komunikasi turut menambah baik penyampaian perkhidmatan kewangan. Kemajuan terkini dalam perkhidmatan perbankan termasuklah pemindahan wang merentas sempadan melalui telefon bimbit dan perkhidmatan perbankan bergerak melalui khidmat pesanan ringkas bagi pertanyaan akaun, pembayaran bil dan pindahan wang. Melalui penggunaan teknologi terkini, produk dan perkhidmatan boleh disediakan pada kos yang lebih murah dengan jangkauan yang lebih luas ke kawasan yang biasanya tidak mendapat kemudahan perkhidmatan kewangan.

Inisiatif dan trend pembangunan berkaitan dengan PKS dan pembiayaan mikro dibincangkan dengan lanjut dalam rencana 'Pembangunan Perusahaan Kecil dan Sederhana' dan 'Pembangunan Industri Pembiayaan Mikro yang Memberangsangkan dan Mampan' dalam Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2007 yang diterbitkan bersama-sama dengan Laporan Tahunan ini.

CABARAN DAN PROSPEK

Usaha pembangunan pada tahun 2008 akan ditumpukan ke arah meningkatkan lagi keupayaan dalam negeri, membangunkan infrastruktur kewangan, mengurangkan kelemahan struktur dan juga mengukuhkan asas-asas pasaran modal. Selanjutnya, memandangkan ketidakpastian persekitaran kewangan dan kesalinghubungan yang semakin meningkat hasil daripada globalisasi kewangan, usaha akan dijuruskan ke arah mengukuhkan kerjasama serantau dan sedunia, dan juga untuk meningkatkan pertukaran maklumat yang tepat pada masanya sebagai sebahagian daripada usaha berterusan untuk memelihara kestabilan kewangan.

Pertumpuan yang lebih padu dan garis pemisah antara industri perbankan, insurans dan sekuriti yang semakin kabur akan terus menggambarkan landskap kewangan yang berubah-ubah. Bank Negara Malaysia akan

meneruskan usaha pengukuhan dengan mewujudkan persekitaran operasi yang bersesuaian. Selain itu, pendekatan yang diambil untuk liberalisasi sektor kewangan akan didorong oleh matlamat untuk menggalakkan sistem kewangan yang lebih cekap dan kompetitif sambil memastikan pertumbuhan yang seimbang dan kestabilan kewangan.

Pendekatan yang diambil untuk liberalisasi sektor kewangan akan didorong oleh matlamat untuk menggalakkan sistem kewangan yang lebih cekap dan kompetitif, sambil memastikan pertumbuhan yang seimbang dan kestabilan kewangan.

Dalam bidang kewangan Islam, Bank akan terus memperkukuh infrastruktur perundangan dan Syariah untuk memantapkan amalan kewangan yang baik dalam sektor ini, sambil menggalakkan inovasi produk dan perkhidmatan untuk menyokong perkhidmatan pengurusan dana dan kekayaan Islam yang khusus. Pembangunan pasaran sukuk akan dipercepat untuk menjadi saluran penting bagi penggemblengan dana jangka panjang untuk memenuhi keperluan pembiayaan dan memudahkan pemindahan risiko secara berkesan. Pembangunan infrastruktur untuk memudahkan peningkatan dalam penawaran instrumen kewangan Islam yang sesuai untuk menangani ketakpadanan pembiayaan dan menggalakkan amalan pengurusan aset liabiliti yang baik, akan terus ditingkatkan. Usaha juga akan dipergiatkan untuk mencapai penjajaran dan pengharmonian yang lebih baik bagi model, proses dan prinsip perniagaan untuk pembangunan industri yang teratur.

Dengan prospek bagi pertumpuan yang lebih padu dalam produk dan sistem penyampaian, bankasurans dan banktakaful akan digalakkan untuk meningkatkan keupayaan saluran pemasarannya dan meningkatkan penembusan insurans. Usaha juga sedang berjalan untuk menggalakkan penghasilan produk insurans berkaitan kesihatan dan produk pencen swasta yang mampu dibeli sejajar dengan perubahan struktur demografi penduduk. Untuk menyokong pembangunan ekonomi yang seimbang, inisiatif akan terus diambil untuk menyediakan segmen penduduk yang pada masa ini kurang diberikan perkhidmatan kewangan, dengan akses yang lebih baik kepada produk dan perkhidmatan yang mampu dibeli. Usaha juga akan terus diambil untuk menyokong sektor PKS dan sektor pembiayaan mikro yang pesat berkembang, yang bakal menjadi sektor yang lebih penting dalam ekonomi negara.

Landskap Sistem Kewangan Malaysia Hari Ini

Pengenalan

Sistem kewangan telah mengalami transformasi yang ketara sejak tahun 1990-an untuk memenuhi keperluan ekonomi yang kian berkembang dan tuntutan pasaran yang berubah-ubah. Kini, sistem kewangan telah berkembang menjadi lebih pelbagai, efisien dan berdaya tahan sekali gus membolehkannya melaksanakan fungsi pengantaraan dengan berkesan dan memperkukuh peranannya sebagai penyumbang utama pertumbuhan ekonomi. Dengan kadar pertumbuhan tahunan purata sebanyak 7.4% sejak tahun 2001, sektor kewangan kini menyumbang 10.7% kepada keluaran dalam negeri kasar (KDNK) benar. Pertumbuhan ini diiringi oleh akses yang lebih baik kepada rangkaian produk kewangan, perkhidmatan dan saluran penyampaian, kualiti perkhidmatan pelanggan yang bertambah baik dan inovasi teknologi yang lebih canggih.

Peserta Keinstitusian yang Pelbagai dan Pasaran Kewangan yang Memberangsangkan untuk Menyokong Keperluan Ekonomi

Perubahan struktur selepas krisis kewangan Asia, yang dicetuskan oleh pertimbangan perniagaan dan inisiatif pengawalseliaan, telah membentuk semula landskap kewangan dan meningkatkan keupayaan daya saing peserta keinstitusian. Walaupun institusi perbankan perdagangan, perbankan pelaburan dan perbankan Islam merupakan teras sistem kewangan, sistem kewangan telah menjadi lebih pelbagai. Kini, sistem perbankan mencakupi kira-kira 50% daripada aset sistem kewangan. Penggabungan dan rasionalisasi industri perbankan domestik dan pengenalan rangka kerja perbankan pelaburan telah memperkukuh prestasi institusi perbankan domestik dan meningkatkan peranan mereka dalam ekonomi. Aset sistem perbankan berkembang pada kadar tahunan purata sebanyak 8.2% sejak tahun 2000, sebahagian besarnya didorong oleh pertumbuhan kukuh dalam pinjaman dan pemegangan sekuriti hutang swasta (*private debt securities*, PDS) manakala jumlah deposit bertambah pada kadar tahunan purata sebanyak 8.5% sepanjang tempoh yang sama.

Sempadan tradisional yang kian kabur antara jenis aktiviti kewangan yang berbeza dan permintaan yang makin meningkat untuk perkhidmatan kewangan yang ditawarkan di bawah satu bumbung telah membawa kepada pembentukan konglomerat kewangan. Kini, semua kumpulan perbankan domestik melaksanakan rangkaian penuh aktiviti perbankan perdagangan (termasuk perkhidmatan kewangan runcit), perbankan pelaburan dan perbankan Islam. Kebanyakan konglomerat turut mempunyai penanggung insurans, syarikat pengurusan dana dan syarikat

Jadual 1
Sektor Kewangan: Bilangan Peserta

Institusi Kewangan	1999	2007
Bank Perdagangan	34	22
Syarikat Kewangan	32	0[1]
Bank Pelaburan/Bank Saudagar	12	14
Broker Universal	5	1
Syarikat Diskaun	7	0
Bank-bank Islam	2	11
Penanggung Insurans	56	41
Hayat	*7*	*8*
Am	*38*	*25*
Komposit	*11*	*8*
Penanggung Insurans Semula	11	7
Pengendali Takaful	2	8
Pengendali Takaful Semula	0	2
Institusi Kewangan Pembangunan	14	13[2]

[1] Rasionalisasi syarikat kewangan dan bank perdagangan dalam kumpulan perbankan.
[2] Antaranya enam institusi kewangan pembangunan dikawal selia di bawah Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002 (AIKP).

Landskap Kewangan Malaysia Kini

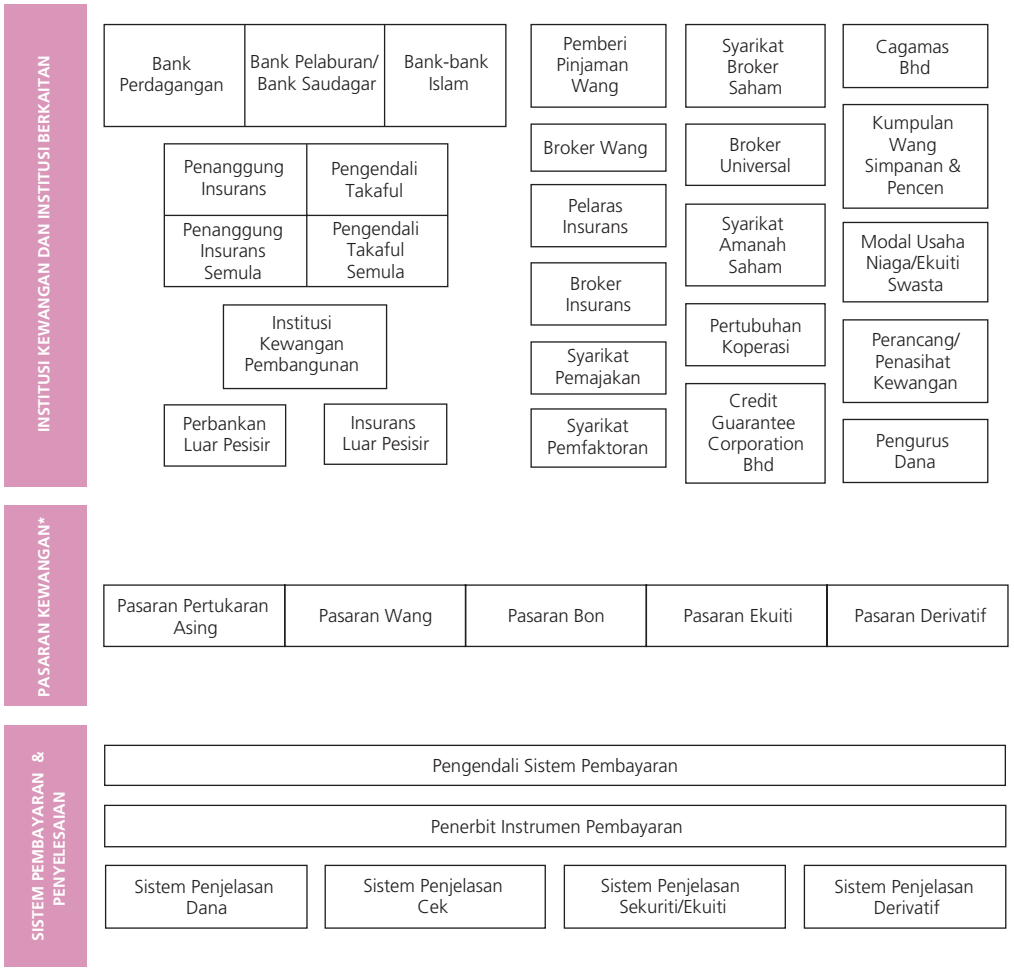

* Termasuk Pasaran Kewangan Islam

amanah saham dalam kumpulan masing-masing. Hal ini telah menyumbang ke arah realisasi manfaat daripada ekonomi ikut bidangan, dan juga pempelbagaian risiko dan sumber hasil.

Kewangan Islam, yang beroperasi secara selari dengan kewangan konvensional, telah mengalami pertumbuhan pesat sejak beberapa tahun ini sekali gus meningkatkan kepentingannya dalam sistem kewangan negara. Penubuhan subsidiari yang khusus oleh kumpulan perbankan untuk menawarkan produk perbankan Islam dan kemasukan peserta asing baharu dalam sektor perbankan Islam, takaful dan takaful semula telah merangsang pertumbuhan aset perbankan Islam, yang berkembang pada kadar tahunan purata sebanyak 19.3% sejak tahun 2003, mencakupi 15.4% daripada jumlah aset sistem perbankan pada tahun 2007. Jumlah aset sektor takaful secara purata meningkat 18.9% setiap tahun sejak tahun 2003, mencakupi 6.9% daripada jumlah aset industri insurans dan takaful. Kepelbagaian peserta telah menambah dimensi baharu kepada perkhidmatan kewangan, bukan sahaja dari segi penyampaian produk kewangan malah juga dalam pengenalan struktur pembiayaan inovatif seperti mudarabah dan musyarakah untuk memenuhi keperluan ekonomi yang berbeza-beza.

Jadual 2
Aset Sistem Kewangan

	1999	2007*a*
	RM bilion	
Sistem perbankan	**803.4**	**1,651.8**
Bank Negara Malaysia	147.0	424.9
Bank perdagangan	471.0	1,050.2
Bank-bank Islam	11.7	81.8
Bank pelaburan	t.d.	94.9
Syarikat kewangan	115.9	t.d.
Bank saudagar[1]	39.2	t.d.
Syarikat diskaun[1]	18.6	t.d.
Pengantara kewangan bukan bank	**367.2**	**824.1**
Kumpulan wang simpanan, pencen dan insurans	243.6	526.1
Kumpulan Wang Simpanan Pekerja	*168.6*	*318.3*
Kumpulan wang simpanan dan pencen lain	*28.5*	*76.4*
Kumpulan wang insurans hayat	*32.3*	*110.0*[2]
Kumpulan wang insurans am	*14.2*	*21.3*[2]
Institusi kewangan pembangunan[3]	22.4	128.3
Institusi kewangan lain	101.2[4]	169.7[5]
Jumlah	**1,170.6**	**2,475.9**

[1] Institusi-institusi ini telah dirasionalisasikan menjadi bank pelaburan.
[2] Termasuk aset dana takaful.
[3] Termasuk IKP bukan di bawah kawal selia langsung Bank Negara Malaysia.
[4] Termasuk unit amanah (ASN, ASB, ASW 2020 dan ASM Mara), syarikat pembinaan, institusi simpanan, Lembaga Tabung Haji, Credit Guarantee Corporation, Cagamas Berhad, syarikat pemajakan, syarikat pemfaktoran dan syarikat modal usaha niaga.
[5] Termasuk unit amanah (ASN dan ASN Mara), pertubuhan koperasi, syarikat pemajakan dan syarikat pemfaktoran, dan institusi kredit perumahan (termasuk Cagamas Berhad, Borneo Housing Mortgage Finance Berhad dan Malaysia Building Society Berhad).

a Awalan
t.d. Tidak diperoleh
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Institusi kewangan pembangunan (IKP) dalam sistem kewangan Malaysia turut mengalami transformasi ketara beberapa tahun kebelakangan ini. Enam daripada 13 IKP di Malaysia diletakkan di bawah pengawasan penyeliaan Bank sejak tahun 2002. Tumpuan dasar untuk memperkukuh IKP melalui rasionalisasi dan penjajaran semula peranan dan fungsinya dengan lebih baik telah membolehkan IKP memberikan sumbangan yang bermakna kepada ekonomi dan melengkapkan institusi perbankan dalam penggemblengan dan peruntukan dana untuk bidang pertumbuhan ekonomi utama seperti pertanian, perdagangan antarabangsa dan yang paling penting, perusahaan kecil dan sederhana (PKS). Pinjaman PKS yang diberikan oleh enam IKP yang dikawal selia oleh Bank kini mencakupi 12.1% (RM13.8 bilion) daripada jumlah pinjaman terkumpul yang disalurkan kepada industri PKS manakala jumlah pinjaman terkumpul yang diberikan oleh enam IKP itu kepada sektor pertanian mencakupi 12.9% (RM3.9 bilion) daripada jumlah pinjaman yang diberikan kepada sektor ini pada akhir tahun 2007.

Lebih terkini, Suruhanjaya Koperasi Malaysia, yang diusulkan oleh Bank Negara Malaysia, telah ditubuhkan pada bulan Januari 2008 sebagai sebuah badan pusat untuk menerajui pembangunan koperasi dalam cara yang holistik, dengan memberikan tumpuan khas pada kestabilan dan kekukuhan sektor koperasi. Berdasarkan rangkaian pengagihannya yang luas di seluruh negara, koperasi dapat menyediakan satu wahana tambahan bagi perusahaan mikro untuk mendapatkan akses kepada pembiayaan, justeru melengkapkan peranan institusi perbankan dan IKP. Suruhanjaya ini yang mengawal selia lebih daripada 4,000 koperasi di seluruh negara, dijangka dapat meningkatkan sokongan kepada sektor koperasi, lantas membolehkannya menyumbang kepada pembangunan sosioekonomi negara.

Dengan berkembangnya sistem kewangan yang makin pelbagai, pasaran modal telah mengambil peranan yang semakin penting dalam menggembleng dan memperuntukkan sumber untuk membiayai perbelanjaan modal bagi sektor awam dan swasta. Dalam pasaran sekuriti hutang, jumlah sekuriti hutang terkumpul telah meningkat daripada RM225 bilion pada akhir tahun 1999 kepada RM557 bilion pada akhir tahun 2007. Yang penting ialah pertumbuhan pesat dalam terbitan sukuk yang mencakupi 40.7% daripada jumlah terbitan sekuriti hutang pada tahun 2007 (RM122.9 bilion) berbanding dengan hanya 13.4% pada tahun 1999 (RM20.3 bilion). Malaysia kini merupakan peneraju global dalam terbitan sukuk dengan 68.9% daripada sukuk terkumpul global adalah diterbitkan dari Malaysia pada tahun 2007. Ini adalah sejajar dengan agenda untuk membangunkan Malaysia sebagai sebuah pusat kewangan Islam antarabangsa dan pusat utama terbitan, originasi dan perdagangan sukuk. Dalam pasaran sekunder, jumlah sekuriti hutang yang didagangkan meningkat dengan ketara sejak beberapa tahun kebelakangan ini, dengan transaksi penjualan dan pembelian yang lebih tinggi berjumlah RM387.5 bilion pada tahun 2007 (1999: RM151.2 bilion). Sekuriti Kerajaan Malaysia (Malaysian Government Securities, MGS) kekal sebagai sekuriti yang paling aktif didagangkan, mencakupi 57.8% daripada jumlah aktiviti perdagangan dengan nisbah pusing ganti 1.16 kali pada tahun 2007 (1999: 0.81 kali).

Rajah 1
Malaysia: Jumlah Sekuriti Hutang Terkumpul

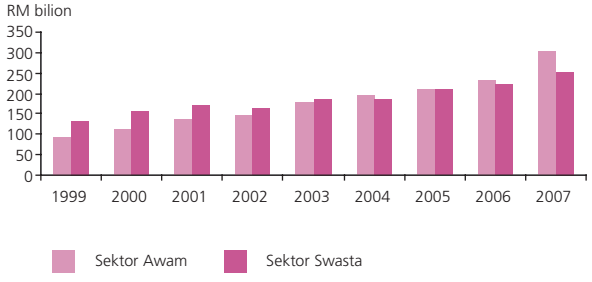

Sektor korporat semakin banyak menggunakan pasaran bon untuk memperoleh dana masing-masing. Sektor kewangan, insurans, harta tanah dan perkhidmatan perniagaan telah menjadi penerbit utama PDS sejak tahun 1999, mencakupi sebanyak 37.7% daripada jumlah dana yang diperoleh pada tahun 2007 (1999: 21.5%). Sektor pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi mencakupi 31.8% daripada jumlah dana (1999: 35.7%) manakala 15.2% berpunca daripada sektor utiliti (1999: 0.3%). Meskipun terbitan PDS dengan tempoh antara satu hingga 10 tahun terus

Rajah 2
Saiz Pasaran Sekuriti Hutang Korporat Berbanding dengan Pinjaman Korporat

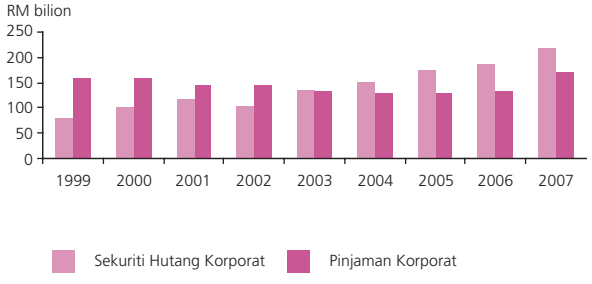

Rajah 3
Terbitan PDS Mengikut Tempoh Pemegangan

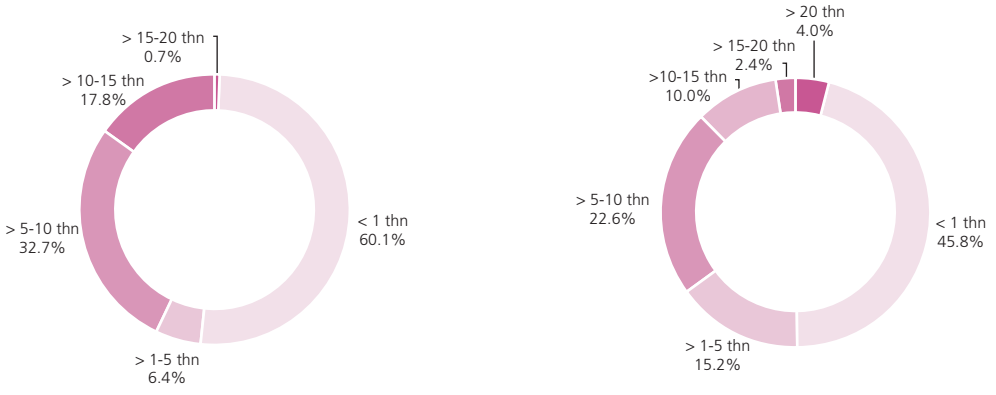

membentuk sebahagian besar daripada terbitan PDS baharu, keluk hasil PDS telah memanjang dengan ketara dalam beberapa tahun kebelakangan ini. Ini memberikan pilihan pelaburan jangka panjang untuk pelabur, khususnya penanggung insurans yang memerlukan instrumen pelaburan jangka panjang untuk mengurangkan ketidakpadanan aset-liabiliti masing-masing.

Justeru, penanggung insurans hayat kini merupakan pelabur yang aktif dalam pasaran modal selepas institusi perbankan dan Kumpulan Wang Simpanan Pekerja. Pelaburan oleh penanggung insurans langsung dalam MGS telah meningkat daripada RM6.2 bilion pada tahun 1999 kepada RM18.7 bilion pada tahun 2007, mencakupi lebih 10% daripada jumlah pemegangan MGS pada akhir tahun 2007. Pelaburan penanggung insurans dalam PDS turut meningkat daripada RM6 bilion kepada RM32.3 bilion sepanjang tempoh yang sama, mencakupi lebih 16% daripada jumlah PDS terkumpul pada akhir tahun 2007.

Pemegangan pelabur asing dalam pasaran sekuriti hutang telah meningkat daripada RM0.8 bilion atau 0.3% daripada jumlah sekuriti hutang terkumpul pada akhir tahun 2001 kepada RM81.4 bilion atau 14.7% pada akhir tahun 2007 dan ini membuktikan peningkatan daya tarikan pasaran Malaysia kepada pelabur keinstitusian asing memandangkan persekitaran kendalian dan perundangan yang kondusif. Sebagai peserta yang lebih besar dalam pasaran sekuriti hutang, pelabur-pelabur tersebut menyumbang ke arah meningkatkan kecairan keseluruhan pasaran melalui jumlah bilangan pelabur yang lebih besar dan dengan menyediakan sumber alternatif bagi permintaan terhadap sekuriti. Peluasan infrastruktur penyelesaian sistem Pemindahan Dana dan Sekuriti Secara Elektronik Masa Nyata (Real-time Electronic Transfer of Funds and Securities, RENTAS) untuk merangkumi transaksi USD-RM melalui pelaksanaan penghubung Pembayaran-semasa-Pembayaran (*Payment versus Payment*) dan Penyerahan-semasa-Pembayaran (*Delivery versus Payment*) dengan Hong Kong masing-masing pada tahun 2006 dan 2007 turut memudahkan penyelesaian serentak pembayaran ringgit dan dolar AS serta sekuriti dalam waktu perniagaan Malaysia. Langkah ini membolehkan peserta pasaran menguruskan risiko penyelesaian pertukaran asing dengan lebih baik.

Komponen pasaran kewangan yang lain, iaitu ekuiti, wang, pertukaran asing dan pasaran derivatif telah menunjukkan prestasi yang meningkat sepanjang dekad yang lepas. Jumlah permodalan pasaran Bursa Malaysia telah bertambah daripada RM553 bilion pada akhir tahun 1999 kepada RM1.1 trilion pada akhir tahun 2007. Pembangunan kukuh pasaran wang juga telah memudahkan penyaluran dana jangka pendek antara institusi kewangan untuk memenuhi keperluan

pelarasan pendanaan dan portfolio, dengan jumlah nilai urus niaga pasaran wang pada tahun 2007 meningkat kepada RM2.8 trilion (1999: RM1.4 trilion). Demikian juga, pasaran pertukaran asing turut menyaksikan peningkatan dalam urus niaga pertukaran asing termasuk urus niaga perlindungan nilai. Spread bida-tawaran yang mengecil dalam pasaran pertukaran asing menandakan pasaran yang lebih baik dan semakin matang. Kontrak derivatif yang dahulunya bukan merupakan suatu kebiasaan, telah meningkat dengan munculnya inovasi kewangan yang membawa kepada penawaran produk yang lebih maju dan canggih dalam pasaran derivatif. Selain digunakan sebagai instrumen perlindungan nilai, derivatif turut digunakan oleh institusi kewangan untuk meluaskan lagi kepelbagaian produk pelaburan yang ditawarkan kepada pelanggan yang sofistikated.

Kehadiran Peserta Mantap di Dalam Negeri dan di Rantau
Kompleksiti perniagaan yang kian meningkat ekoran daripada penumpuan aktiviti yang meningkat dan persaingan yang makin sengit telah memaksa institusi kewangan merekayasa (*reengineer*) diri masing-masing dan memberikan tumpuan pada kebolehan teras, mengoptimumkan kecekapan kendalian dan mempelbagaikan saluran hasil untuk meningkatkan produktiviti. Antara lain, kecekapan dan produktiviti yang meningkat telah dapat dicapai menerusi penggunaan perkhidmatan pihak ketiga, sama ada di dalam negeri atau di luar pesisir, untuk mengendalikan operasi perniagaan bukan teras seperti pemprosesan data, pemasaran produk dan perkhidmatan serta infrastruktur teknologi maklumat dan komunikasi. Institusi perbankan domestik dan institusi perbankan asing yang diperbadankan di negara ini turut mewujudkan pusat pemprosesan data berpusat di Malaysia yang dapat memberikan perkhidmatan kepada perniagaan masing-masing di dalam dan di luar negeri. Perkembangan ini memberikan petanda baik ke arah menggalakkan Malaysia sebagai pusat perkhidmatan perkongsian dan penggunaan perkhidmatan pihak ketiga (*shared services and outsourcing*).

Evolusi sistem kewangan turut dipacu oleh kepelbagaian pemegang saham yang membawa perspektif strategi dan pengurusan baharu, inovasi baharu dan peluang perniagaan yang bertambah. Kefleksibelan yang diberikan kepada institusi kewangan untuk menjalin perkongsian strategik dengan institusi asing dan domestik telah menjanakan peluang yang lebih banyak bagi pengaturan sinergistik dan kerjasama yang dapat memaksimumkan potensi institusi domestik. Peserta domestik dapat menggunakan kepakaran dan keupayaan antarabangsa yang dibawa oleh institusi asing ini dan meraih manfaat daripada pemindahan pengetahuan, kemahiran, teknologi dan inovasi.

Keupayaan institusi kewangan domestik yang lebih kukuh berikutan langkah rasionalisasi dan usaha bina upaya telah membolehkan pengembangan operasi perniagaan institusi kewangan domestik ke luar negeri. Sehingga kini, enam kumpulan perbankan domestik telah menembusi 19 buah negara dalam bentuk cawangan, pejabat perwakilan dan subsidiari. Pengembangan serantau dan luar negeri yang semakin giat oleh kumpulan perbankan domestik merupakan pengiktirafan terhadap peluang perniagaan yang kian bertambah dalam rantau ini disebabkan liberalisasi dan integrasi yang kian meningkat dalam kalangan ekonomi serantau. Usaha niaga sedemikian akan mempelbagaikan keupayaan pendapatan dan meningkatkan potensi perniagaan mereka menjangkaui pasaran dalam negeri. Jumlah aset operasi kumpulan perbankan domestik di luar negeri merangkumi hampir RM111.6 bilion manakala sumbangan purata daripada jumlah keuntungan luar negeri kepada jumlah keuntungan kumpulan ialah 10.7% (2002: -4.3%). Sumbangan hasil dan keuntungan daripada operasi di luar negeri dijangka meningkat lagi dengan ketara dalam tempoh beberapa tahun yang akan datang dengan pengukuhan kehadiran institusi kewangan domestik di luar negeri dan apabila pelaburan di negara-negara tersebut bertambah matang.

Jenis Produk dan Perkhidmatan yang Komprehensif untuk Menyokong Keperluan Ekonomi
Produk deposit yang ditawarkan oleh institusi perbankan telah berkembang sejak beberapa tahun yang lalu untuk memenuhi perubahan dalam pilihan risiko-pulangan dan kecairan pelanggan. Kini, produk deposit menjadi semakin pelbagai dari segi jenis, bermula daripada deposit biasa

Jadual 3
Sumber dan Kegunaan Dana Sistem Kewangan

	1999	2007*a*
	RM bilion	
Sumber:		
Modal, rizab dan keuntungan	113.2	227.6
Mata wang	30.5	42.2
Deposit	561.3	1,147.1
Peminjaman	31.9	112.8
Dana dari institusi kewangan lain[1]	69.6	122.7
Kumpulan wang insurans, simpanan dan pencen	213.9	486.2
Tanggungan lain	153.9	337.2
Jumlah	**1,174.3**	**2,475.9**
Kegunaan:		
Mata wang	9.4	9.0
Deposit dengan institusi kewangan lain	178.8	468.8
Pinjaman dan pendahuluan[2]	489.4	861.4
Sekuriti	261.3	661.2
Bil Perbendaharaan	*3.7*	*2.0*
Bil Perdagangan	*12.8*	*10.9*
Sekuriti Kerajaan Malaysia (MGS)	*75.4*	*202.0*
Korporat[3]	*163.0*	*355.8*
Sekuriti Hutang Swasta (PDS)	*t.d.*	*175.1*
Ekuiti	*t.d.*	*180.8*
Asing	*1.5*	*5.2*
Lain-lain	*4.9*	*85.3*
Emas dan rizab pertukaran asing	113.8	334.4
Aset lain[4]	121.5	141.1

[1] Bersamaan deposit tabungan, tetap, dan lain-lain (NIF, LPHT, dll.) deposit + NID + repo.
[2] Termasuk rizab berkanun institusi perbankan.
[3] Pecahan Sekuriti Korporat kepada Sekuriti Hutang Swasta dan Ekuiti mula diperoleh sejak tahun 2003.
[4] Sebahagian daripada 'Aset lain' telah diklasifikasikan semula mulai tahun 2006.

a Awalan
t.d. Tidak diperoleh
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

kepada produk berstruktur yang menawarkan pulangan yang ditambat kepada prestasi aset yang mendasarinya, pergerakan mata wang atau indeks. Sejajar dengan pertumbuhan ekonomi yang pesat, jumlah deposit dengan institusi perbankan dalam tempoh 2000-2007 bertambah pada kadar tahunan purata 8.5%. Kini, deposit mencakupi 172.5% daripada KDNK. Dengan penubuhan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia pada tahun 2005, pendeposit diberi jaminan sehingga RM60,000 bagi jumlah deposit dengan sesebuah institusi ahli, iaitu bank perdagangan dan bank-bank Islam.

Dari segi pembiayaan, pertumbuhan sejak sedekad yang lalu sebahagian besarnya disebabkan oleh pemberian pinjaman kepada sektor isi rumah. Ini dijana oleh peningkatan perbelanjaan pengguna yang meningkat dan disokong oleh pertambahan pendapatan dan keadaan pasaran pekerja yang positif. Bahagian pinjaman terkumpul bagi individu dan sektor isi rumah meningkat daripada 35% pada tahun 1999 kepada 55.9% daripada jumlah pinjaman terkumpul pada akhir tahun 2007. Oleh sebab syarikat-syarikat besar beralih kepada pasaran modal untuk memenuhi keperluan pembiayaan mereka, strategi pemberian pinjaman juga ditumpukan untuk mendapatkan bahagian pasaran yang lebih besar bagi PKS. Pada akhir tahun 2007, pinjaman kepada PKS mencakupi 43.6% daripada pinjaman perniagaan terkumpul berbanding dengan 30% pada tahun 1999. Kebanyakan institusi perbankan telah mengembangkan peranan pembiayaan masing-masing untuk merangkumi penyediaan perkhidmatan pembangunan dan khidmat nasihat kepada pelanggan PKS masing-masing, dengan itu menyumbang ke arah memperkukuh potensi pertumbuhan sektor PKS.

Memandangkan kira-kira 80% daripada PKS di Malaysia merupakan perusahaan mikro, beberapa institusi perbankan mula menawarkan produk pembiayaan mikro untuk merebut peluang dalam pasaran ini yang masih belum dimanfaatkan sepenuhnya.

Institusi perbankan terus berkembang daripada peranan memberi pinjaman tradisional kepada penyediaan penyelesaian kewangan yang lebih komprehensif yang menawarkan perkhidmatan nilai tambah yang komprehensif kepada pelanggan mereka. Memandangkan pasaran pengguna kini yang makin canggih dan mewah, perkhidmatan pengurusan portfolio dan pengurusan kekayaan serta perbankan persendirian yang memenuhi keperluan pelanggan yang mempunyai aset kewangan dengan nilai bersih yang tinggi telah berkembang pesat sejak beberapa tahun yang lepas.

Dari segi saluran penyampaian, konsep tradisional cawangan bank telah berkembang untuk memenuhi keperluan segmen pasaran khusus institusi perbankan. Penyusunan semula cawangan menjadi pusat khusus yang berteraskan pelanggan membolehkan institusi perbankan memberikan perkhidmatan kepada pelanggan dalam cara yang lebih efisien dan berkesan. Kemajuan teknologi juga turut menyediakan rangsangan yang selanjutnya bagi perkembangan rangkaian cawangan, dengan terminal elektronik dan kemudahan perbankan internet 24-jam yang makin menggantikan perkhidmatan yang sebelum ini dilakukan di kaunter. Penawaran produk insurans melalui cawangan institusi perbankan di bawah pengaturan bankasurans juga menjadi bertambah penting sejak beberapa tahun kebelakangan ini. Lebih terkini, institusi perbankan telah membentuk perkongsian strategik dengan syarikat amanah saham dan pengurusan kekayaan untuk menawarkan rangkaian produk berkaitan pelaburan dan berkaitan pasaran modal yang lebih luas kepada pelanggan. Kerjasama lain termasuk penggunaan gudang runcit sebagai tempat pungutan cek dan menyediakan perkhidmatan pengiriman wang secara kerjasama dengan penyedia perkhidmatan khusus. Aktiviti ini telah menyumbang kepada peningkatan pendapatan berasaskan fi yang dijana oleh sistem perbankan dengan kadar tahunan purata sebanyak 11.3% semenjak tahun 2000.

Penanggung insurans turut meluaskan rangkaian produk mereka untuk merangkumi pembiayaan gadai janji. Kemudahan pembiayaan gadai janji lazimnya merupakan aset jangka panjang bagi penanggung insurans hayat, yang memberikan perlindungan nilai matang semula jadi (*natural maturity-hedge*) bagi liabiliti insurans jangka panjang mereka. Pinjaman gadai janji yang diberikan oleh penanggung insurans hayat meningkat 7.4% pada tahun 2007 untuk mencakupi 3.4% daripada jumlah aset dana insurans hayat (1999: 2.8%). Produk insurans juga berkembang daripada produk hayat tradisional yang sekadar menawarkan perlindungan semata-mata kepada produk yang berkaitan pelaburan. Pada akhir tahun 2007, premium berkaitan pelaburan mencakupi 50% daripada jumlah premium perniagaan baharu yang dijana, berbanding dengan 9.6% pada tahun 1999.

Rajah 4
Agihan Premium Perniagaan Baharu Penanggung Insurans Hayat Langsung

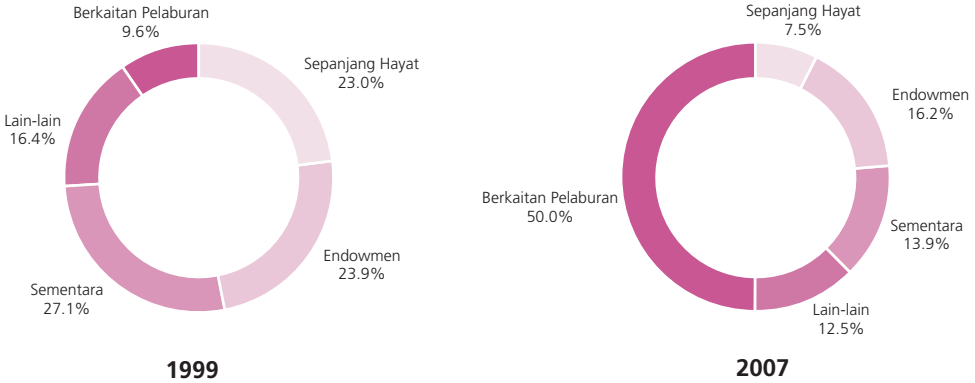

Perkembangan Utama dalam Sektor Kewangan Malaysia

Perkembangan Keinstitusian

- Penggabungan seluruh industri menjadi sembilan konglomerat kewangan tempatan
- Rasionalisasi bank perdagangan dan syarikat kewangan
- 14 bank pelaburan dari integrasi syarikat diskaun, bank saudagar, syarikat pembrokeran saham dan broker universal
- Penubuhan subsidiari bank-bank Islam
- Perkongsian strategik bersama institusi asing/penyedia perkhidmatan khusus
- Enam kumpulan perbankan tempatan dengan kehadiran di 19 negara
- Penyusunan semula dan rasionalisasi IKP
- Produk dan perkhidmatan institusi kewangan yang kian canggih dan pelbagai
- Saluran penyampaian yang diperluas dan lebih cekap

Perkembangan Pasaran Kewangan

- Pasaran bon ketiga terbesar di Asia secara relatif kepada KDNK (Asian Bonds Online)
- Penerbit sukuk terbesar di dunia, mencakupi 68.9% daripada jumlah sukuk terkumpul global pada akhir tahun 2007
- Penyertaan sektor korporat yang lebih aktif dalam pasaran sekuriti hutang dengan sekuriti hutang korporat mencakupi 56.2% daripada jumlah pembiayaan korporat (1999: 36%)
- Pegangan pelaburan asing dalam pasaran sekuriti hutang mencakupi 14.7% dari jumlah sekuriti hutang terkumpul (2001: 0.3%)
- Permodalan pasaran Bursa Malaysia: RM1.1 trilion (1999: RM553 bilion)
- Jumlah urus niaga pasaran wang: RM2.8 trilion (1999: RM1.4 trilion)
- Jumlah urus niaga semerta (spot) dan swap di pasaran pertukaran mata wang asing: RM1.2 trillon (1999: RM647.8 bilion)

Perkembangan Infrastruktur

- Akses kepada pembiayaan
  - Credit Guarantee Corporation Bhd
  - Suruhanjaya Koperasi (2008)
- Akses kepada bantuan dalam hal-hal kewangan
  - Skim Penyelesaian Hutang Kecil (2003)
  - Biro Pengantara Kewangan (2005)
  - Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (2005)
  - Agensi Kaunseling & Pengurusan Kredit (2006)
- Akses kepada maklumat kewangan
  - Laman web Pasaran Wang Antarabank Islam (2004)
  - Sistem Terbitan/Penawaran Automatik Sepenuhnya (FAST) (2005)
  - Laman Informasi, Nasihat & Khidmat (LINK) (2005)
  - BNM TELELINK (2007)
  - *Bond Info Hub* (2007)
  - Portal-portal BankingInfo, InsuranceInfo & SMEInfo
- Pengurusan risiko kredit
  - Sistem Maklumat Rujukan Kredit Pusat (CCRIS) (2001)
- Perkembangan modal insan
  - Pusat Kepimpinan Kewangan Antarabangsa (ICLIF) (2003)
  - Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) (2006)
  - Program Meningkatkan Tenaga Mahir dalam Sektor Kewangan (FSTEP) (2008)
- Kajian semula rangka kerja perundangan
  - Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002
  - Akta Sistem Pembayaran 2003

Sejajar dengan matlamat menggalakkan peningkatan akses kepada perkhidmatan kewangan bagi semua pihak dan pertumbuhan yang seimbang dalam ekonomi, strategi untuk menggalakkan institusi kewangan untuk memperluas jangkauan mereka kepada pelanggan sudah mula membuahkan hasil yang memberangsangkan. Pelbagai inisiatif telah diambil untuk menggalakkan institusi perbankan menggunakan kaedah alternatif berkaitan dengan cawangan bank seperti unit bergerak dan penyedia perkhidmatan lain untuk memberikan perkhidmatan kepada segmen penduduk yang lebih luas. Hari ini, anggaran saiz penduduk yang diberi perkhidmatan bagi setiap cawangan bank di seluruh negara telah menurun daripada 8,262 pada tahun 1999 kepada 7,931 pada akhir tahun 2007. Pada akhir tahun 2007, 27% daripada cawangan bank ditempatkan di kawasan bukan metropolitan.

Kesimpulan

Sistem kewangan Malaysia telah berkembang dan menjadi semakin matang sejak krisis kewangan Asia. Sektor ini telah maju daripada sekadar menjadi pemboleh pertumbuhan ekonomi kepada sumber pertumbuhan, didorong oleh pencapaian yang berterusan dan progresif dalam pembangunan keinstitusian selain pembinaan dan penambahbaikan infrastruktur. Peserta dalam sistem kewangan terus berinovasi dan mencipta semula diri masing-masing untuk memberikan perkhidmatan yang lebih baik kepada pelanggan dan ekonomi secara keseluruhan selain untuk terus relevan dalam landskap kewangan yang semakin kompetitif. Pasaran kewangan juga terus berkembang secara mendalam dan meluas, dan melengkapkan peranan sektor perbankan dalam membiayai aktiviti ekonomi. Sambil sistem kewangan mara ke tahap pembangunan seterusnya, perubahan ini penting bagi memastikan ia terus menyokong keperluan ekonomi, dan pada masa yang sama mengekalkan kestabilan kewangan.